

Spolupráce rodina a škola

Ing. Eva Valášková

Bakalářská práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 11.5.2009

Haláňková Eva

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ing. Eva VALÁŠKOVÁ**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství odborných předmětů pro SŠ**

Téma práce: **Spolupráce rodina a škola**

Zásady pro vypracování:

Vymezit cíl bakalářské práce.
Zpracovat literární rešerši k dané problematice.
Stanovit cíl výzkumu, výzkumný problém a formulovat výzkumné otázky.
Zvolit metodu výzkumu a provést výzkum.
Zpracovat výsledky výzkumu a provést interpretaci výsledků.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Skalková, J. *Obecná didaktika*. Praha : Grada, 2007,2.vyd. ISBN 978-80-247-1821-7

Kalhoust, Z.;Obst, O. a kol. *Školní didaktika*. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X

Grecmanová, H. aj. *Obecná didaktika II*. Olomouc : HANEX, 2003. ISBN 80-8578-324-X

Rabušicová, M. aj. *Škola a (versus)rodina*. Brno : Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3598-6

Helus, Z. *Dítě v osobnostním pojetí : Obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Praha : Portál, 2004. ISBN 80-7178-888-0

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Eliška Zajitzová

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

12. února 2009

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. května 2009

Ve Zlíně dne 12. února 2009

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

L.S.

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
vedoucí katedry

ABSTRAKT

Rodina a škola jsou dvě instituce, které se podílejí na výchově dítěte a každá z nich plní svoji funkci. Přesto je důležitá jejich vzájemná spolupráce. Cílem bakalářské práce je na základě výzkumu prováděného na základních školách v regionu Zlín, shromáždit a analyzovat získané údaje, které zdůrazňují význam důležitosti spolupráce mezi rodinou a školou. Výzkum poukazuje, zda spolupráce funguje a jakých oblastí se týká nebo naopak, ve kterých oblastech spolupráce nefunguje a je třeba ji zlepšit.

Klíčová slova:

Osobnost dítěte, vývojová stádia, školní připravenost, rodina, funkce rodiny, výchova, škola, funkce školy, základní vzdělávání, spolupráce rodiny a školy, rodičovské role ve škole, aktivity školy, formy spolupráce, komunikace

ABSTRACT

There are two institutions breeding children, family and school. Both with their own functions, while reciprocal relationship is very important. The work is aimed on compiling and analysing informations emphasizing of cooperation between family and school based on the research on primary schools in the Zlin region. The research shows where is cooperation functioning and where not and improving is very requesting.

Keywords:

Child individuality, evolutional stage, preparedness for school, family, family function, breeding, school, school function, primary education, cooperation between family and school, parental roles, school activities, forms of cooperation, communication

Poděkování, motto

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Elišce Zajitzové za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytovala.

Mé poděkování patří také základním školám, především všem učitelům, žákům a rodičům dětí za jejich ochotu a spolupráci při vyplňování dotazníků.

Motto:

„Jestliže dítě jednou vstoupí do školy, vstoupí tím škola do života rodiny – a má tendenci tam setrvat dlouhá léta (Matějček, 1996, s. 61).“

Škola a rodina jsou dva zdroje dvou různých druhů vstupů do socializačního procesu. Škola v tomto pojetí produkuje příležitosti, požadavky a odměny, rodina produkuje postoje, motivaci a sebepojetí. Školní výsledky vznikají z interakce kvalit, které si dítě přenáší z domova do školy. Rodina tak vytváří stavební kameny, na nichž je možno budovat učení ve škole (Coleman in Rabušicová a kol., 2004).

OBSAH

ÚVOD	9
I. TEORETICKÁ ČÁST	11
1. OSOBNOST DÍTĚTE	12
1.1. Stadium předškolního věku dítěte	13
1.2. Stadium mladšího školního věku dítěte	15
2. RODINA A ŠKOLA	18
2.1. Rodina	18
2.1.1. Funkce rodiny	18
2.2. Škola	20
2.2.1. Základní vzdělávání v ČR	21
2.2.2. Funkce školy	22
3. SPOLUPRÁCE RODINY A ŠKOLY	23
3.1. Rodičovské role ve vztahu ke škole	23
3.2. Komunikace mezi rodinou a školou	24
3.3. Aktivity školy, formy spolupráce mezi školou a rodinou	25
3.4. Rodiče jako přímí účastníci vzdělávacího procesu ve škole	26
3.5. Rodičovské vzdělávání (vzdělávání rodičů)	26
II. Praktická část	27
4. CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU	28
4.1. Cíl výzkumu	28
4.2. Výzkumný problém, výzkumné otázky	28
4.3. Výzkumné metody	29
5. VÝSLEDKY VÝZKUMU	31
5.1. Charakteristika respondentů	31
5.2. Zjišťování fungování spolupráce rodiny a školy	35
5.2.1. Zájem rodičů o školu	36
5.2.2. Zájem rodičů o školní život dítěte	39
5.2.3. Rodiče jako přímí účastníci vzdělávacího procesu ve škole	43
5.2.4. Komunikace mezi rodinou a školou	45
5.2.5. Rodiče a aktivity školy	49
5.2.6. Rodiče jako aktivní účastníci aktivit školy	53
5.2.7. Hodnocení spolupráce samotnými aktéry	56
5.3. Shrnutí výsledků výzkumu	58

ZÁVĚR	61
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	62
SEZNAM PŘÍLOH	64

ÚVOD

Narozením dítěte se mění život rodiny. Dítě potřebuje lásku, bezpečí a jistotu domova, kterou mu poskytují hlavně rodiče, ale i příbuzní a blízcí. Je velmi důležité, v jakém prostředí dítě vyrůstá pro utváření jeho osobnosti. Každý rodič se snaží poskytnout a předávat dětem to, co považuje za důležité, ale nikdo se nevyhne otázce: „Vychovávám své dítě správně?“ Neexistuje jednoznačná odpověď, neboť každé dítě je jiné a i jeho výchova se od toho odvíjí. To jak dítě vypadá, nemůžeme ovlivnit, ale naopak jeho vlastnosti z části změnit můžeme, ty pozitivní (kladné) podporujeme a ty negativní se snažíme eliminovat.

Dovršením tří nebo čtyř let nastává v životě dítěte velká změna. Začíná navštěvovat mateřskou školu, kde tráví spolu s vrstevníky většinu dne. Kromě rodičů se na výchově a rozvoji osobnosti dítěte podílí i paní učitelky z mateřské školy. Dítě se učí určitému řádu, novým věcem, chování. Jeho adaptace na nové prostředí je důležitá i pro jeho další růst.

V mateřské škole se připravuje na vstup do školy, který přináší další velkou změnu pro dítě, ale i pro rodiče. Stává se více samostatnou osobou, ale přesto potřebuje i nadále péči a podporu rodičů, která obnáší i zájem o dítě, dění ve škole, nové přátelství dětí aj.

Základní škola se stává pro dítě důležitým místem, kde by však neměli zažívat strach z toho, že někdy neuspějí, potřebují podporu, povzbuzení nejen od učitelů ale i rodičů. Proto je velmi důležité navázání vztahu učitel-žák, ale i vztahu rodiče-škola. Rodiče a škola nestojí proti sobě, ale mají navzájem vytvářet kvalitní vztah, který má být fungující a přínosný nejen pro ně, ale hlavně pro dítě.

Ve své práci se věnuji tématu spolupráce rodiny a školy. V teoretické části jsem se zaměřila na osobnost dítěte, rodinu a školu. Podrobněji se zabývám funkcí rodiny a školy z hlediska výchovné působení na dítě a také se věnuji základnímu vzdělávání v ČR. Největší a stěžejní část tvoří spolupráce rodiny a školy a popis jednotlivých oblastí spolupráce.

Praktická část se zaměřuje na výzkum, jehož cílem je zjistit funkčnost spolupráce mezi rodinou a školou. Pro výzkum jsem zvolila skupinu rodičů dětí navštěvující první třídu základní školy, neboť první rok školní docházky je velmi důležitý a záleží, jak spolupráce mezi rodinou a školou bude fungovat. Každé instituci vyhovuje jiná forma spolupráce a je jen na nich, kterou z nich si zvolí. Zaměřuji se na spolupráci v oblasti komunikace, aktivit

školy vůči rodičům, aktivnímu zapojování rodičů do dění školy. Výsledky výzkumu přináší odpověď na otázku “Jak funguje spolupráce mezi rodinou a školou?” a zjistím, zda spolupráce na dané škole funguje a jakých oblastí se týká nebo naopak, ve kterých oblastech spolupráce nefunguje a je třeba ji zlepšit.

Je velmi důležité, aby obě instituce spolu navzájem spolupracovaly a podílely se tak na utváření osobnosti dítěte. Zároveň by měli poskytnout dítěti pomocnou ruku, radu a povzbudit jej v jeho úsilí a snaze na složité cestě životem.

TEORETICKÁ ČÁST

1 OSOBNOST DÍTĚTE

„Dítětem se rozumí každá lidská bytost mladší 18 let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve (Úmluva o právech dítěte, čl.1 in Grecmanová aj., 2003, s. 174).“

Osobností potom rozumíme určitou soustavu, komplexní, vzájemně propojený systém složek, rysů a vlastností, poměrně a relativně obecných, trvalých a základních, které jsou vnitřními obecnějšími předpoklady duševní činnosti a chování člověka. V určité situaci se pak tyto aktualizují jako determinanty, které určují způsoby chování. Jedná se o celek jedinečný, výlučný, pro danou osobnost charakteristický a neopakovatelný (Grecmannová; Holoušová; Urbanovská, 2002).

K porozumění dítěte nám pomáhají základní teorie. Většina současného poznání vychází ze čtyř hlavních přístupů:

- Teorie zrání (Arnold Gesell). Vývoj se řídí především vnitřními silami, které mají biologický a genetický původ.
- Psychoanalytická teorie (Sigmund Freud). Chování člověka je do velké míry ovládáno nevědomými procesy, z nichž některé existují již od narození a další se vytvářejí v průběhu života.
- Teorie kognitivního vývoje (Jean Piaget). Děti si vytvářejí vlastní poznání na základě aktivního zkoumání okolního prostředí.
- Teorie učení (B. F. Skinner). Vývoj jedince je do velké míry naučeným chováním, které si jedinec osvojuje na základě pozitivních a negativních interakcí s okolním světem (Allen; Marotz, 2005).

Proces formování osobnosti je tedy procesem permanentním a je podmíněn jak faktory biologickými a sociálními, tak vlastní činností jedince. Osobnost se utváří nikoli jako pouhý důsledek osvojování společenské zkušenosti a společenských vztahů, ale jako důsledek složité interakce vnějších a vnitřních vývojových faktorů (Grecmannová; Holoušová; Urbanovská, 2002).

Vývoj osobnosti ovšem není jenom tokem změn, ale má svoji strukturu – člení se na stadia (fáze, období), která se jedno od druhého liší zřetelnými znaky a následují po sobě

v určitém zákonitém sledu. Průběh předchozích stádií pak ovlivňuje, jak proběhnou stádia následná. Dětský věk a dospívání zahrnují následující stádia:

- prenatalní vývojové stádium (období vzniku plodu až narození dítěte)
- kojenecké stádium (první rok života dítěte)
- batolecí stádium (jeden rok až tři roky dítěte)
- stádium předškolního věku dítěte (tři až šest let)
- stádium mladšího školního věku dítěte (šest až jedenáct let)
- stádium pubescence (= střední školní věk)
- stádium adolescence (Helus, 2004).

Věkové hranice představují pouze přibližné vymezení, které se odvíjí od průměrných hodnot a norem. Jsou také ovlivněny chováním dítěte a to jeho temperamentem, charakterem a individualitou. Kromě toho i dovednosti a schopnosti, které od dítěte v určitém věku očekáváme, se mohou u konkrétních dětí lišit. Rozhodující je to, zda se dítě ve všech oblastech vývoje rozvíjí postupně, krok za krokem.

Podrobněji se budu věnovat popisu stádia předškolního věku dítěte a stádiu mladšího školního věku dítěte, neboť souvisí s přechodem z mateřské školy do základní školy. V těchto stádiích je spolupráce rodiny a školy velmi důležitá pro celistvý rozvoj osobnosti dítěte.

1.1 Stadium předškolního věku dítěte

Předškolní věk je označení pro děti ve věku tří až šesti let. Nastoupilo období tzv. konformity, což znamená, že dítě vysloveně chce vypadat jako ostatní, dělat to, co dělají druzí, a chápe to, „co se dělat má“ a „co dělat nemá“. Psychologové dokonce říkají, že dítě v tomto věku „otiskuje své prostředí“, a usuzuje podle toho na kulturní úroveň rodiny a na zvyky, režim, výchovné zásady a zvláštnosti, které tam panují (Matějček, 1996).

Děti jsou plné energie, zvědavosti a nadšení. Ve všem, co dělají, se projevuje kreativita a fantazie. Dítě dovede chodit, běhat a skákat. Jeho jemná pohybová koordinace vyspěla natolik, že dovede nejen sbírat drobné předměty ze země, ale že dovede ovládat tužku.

Uvědomuje si „pravidla hry“, smysl určitého řádu, platnost norem a zásad, hodnoty pořádku a režimu. Výrazně se také rozšiřuje slovní zásoba. Mluví rozvinutou řečí prakticky ve všech gramatických formách a má zájem o říkanky, básničky, písničky. Rozvíjí se motorické schopnosti a intelekt. Dítě dokáže řešit problém a plánovat dopředu.

Pro mnohé rodiče je dovršení třetího roku jejich dítěte významným obdobím. Nejen, že se rodič, který doposud trávil veškerý čas se svým potomkem, navrácí do zaměstnání, ale i dítě je postaveno před novou skutečností – nástup do mateřské školy. Do života dítěte vstupují další nové tváře dospělých – vychovatelé. Právě proto je důležité, aby jak rodiče, tak vychovatelé věděli, jak děti rostou, jak se vyvíjejí a učí. Pro dítě není snadné adaptovat se na pobyt ve školce. A bez ohledu na to, kolik času tráví dítě s jinými lidmi, nejvýznamnější role v jeho životě je vyhrazena rodičům. Rodiče je třeba podporovat, aby se o svém dítěti nebáli mluvit, aby se mohli svěřit s tím, čeho si u dítěte všimli a co jim dělá starosti. Informace od rodičů jsou podstatné pro udržení zdravého rozvoje dítěte. Na odbornících je, aby rodiče respektovali a pozorně jim naslouchali.

Dítě v tomto věku samozřejmě zcela prostoupeno svou rodinou, nicméně nabývá výrazně na významu jeho kamarádství s vrstevníky. Většina dětí po společnosti druhých dětí vysloveně touží. Dospívá do stadia, kdy je schopno s druhými dětmi ve hře „spolupracovat“. Předpokladem k tomu je poznání, že máme-li si s nimi hrát, musíme se s nimi dorozumět, domluvit, dohodnout – a hlavně „počkat, až na nás přijde řada“. Tento poznatek mu musíme pomáhat rozvíjet a dopracovat tak, aby z něho byla spolehlivá základna pro vztahy k druhým lidem vůbec. Ve vztahu k druhým dětem se tu rozvíjejí mnohé důležité vlastnosti - družnost, solidarita, obětavost, tolerance, soucit, soustrast.

Jedním z úkolů mateřské školy je připravit děti na vstup do školy a zabezpečit jim úspěšný přechod z mateřské školy do základní. Veškeré úsilí mateřské školy by mělo vést k tomu, aby dětem pomohla dobře se na tento důležitý úsek jejich života přichystat, aby nedošlo ke zklamání v důsledku malé připravenosti nebo úzkosti z nového prostředí nebo dokonce z nezralosti dítěte. Přechod z MŠ do ZŠ můžeme dětem ulehčit i tím, že budeme o škole hovořit a také, když vidí a cítí, že rodiče a škola spolupracují.

1.2 Stadium mladšího školního věku dítěte

Období, které následuje po předškolních letech, je zvláště významné. Děti jsou ve fázi vývojové integrace. Dochází k utřídování a propojování různých vývojových dovedností, a díky tomu je dítě schopno plnit stále náročnější a složitější úkoly. Chlapci a děvčata v tomto věku jsou už soběstačnější – umí se umýt, obléct, najíst se, vstát a vypravit se do školy. Je na ně spolehnoutí – zvládají jednoduché úkoly a přiměřené povinnosti, které jsou na ně kladeny doma a ve škole.

Základní charakteristiku mladšího školního věku přiblížíme ve třech bodech:

1. Školní připravenost
2. Zrod snaživé pracovitosti spojené s uvědomování si smysluplnosti úsilí
3. Vývojová transformace poznávacích procesů a růst kapacity paměti (Helus, 2004).

Ad 1) Školní připravenost

Kolem šestého roku dosahuje většina dětí připravenosti pro školu. Znamená to, že dítě se stává celkově vybaveným pro zvládání nároků primární školy (prvního stupně základní školy).

Zjišťování školní připravenosti nepovažujeme jen za časově ohraničený problém rozhodnutí, zda dítě má, či nemá nastoupit do první třídy základní škol. Odpovídající školní připravenost je – nikoliv jedinou, ale nutnou – podmínkou perspektivní školní úspěšnosti dítěte. Proto je zapotřebí i nadále rozvíjet cílenou intervenci k rozvoji vývojové úrovně dětí před vstupem do školy i na počátku školní docházky (Kolláriková; Pupala, 2001).

Klasifikace složek školní připravenosti není zatím systematická. V učebnicích vývojové psychologie i v pedagogické praxi se převážně pracuje s konvenčními kategoriemi – uvádějí se tyto složky školní připravenosti:

- kognitivní (rozvoj vnímání, představivosti, pozornosti, paměti, myšlení) (Kolláriková; Pupala, 2001);

Pro veškeré učení malých dětí jsou nesmírně důležité senzorycké aktivity (hry a práce s různými materiály – např. papírem, kostkami, lepidlem, barvami atd.). Nejsložitější úkol, který však čeká na novopečeného školáka, je naučit se číst.

K tomu je třeba, aby dítě vizuálně rozlišovalo symbolické znaky – písmena a spojovalo je s jejich zvukovou podobou. Znamená to také, že se musí naučit uspořádat písmena do slov a slova skládat tak, aby vyjadřovala myšlenky, jež lze vyslovit nebo přečíst.

- emocionálně-sociální (přijetí nové role školáka, schopnost respektovat školní normy chování, způsob komunikace s učitelem a spolužáky aj.);
- pracovní (dítě by mělo převzít nejen pracovní úkoly, ale také u nich určitou dobu setrvat);
- somatické, jež by měl posoudit pediatr s ohledem na zdravý vývoj dítěte; zraní organismu dítěte, především jeho CNS, se projeví zvýšením emoční stability a odolnosti vůči zátěži školních nároků (Kolláriková; Pupala, 2001).

„Dosažení školní připravenosti je důležitou podmínkou úspěšného zařazení dítěte do školy – proto jsou vypracovány diagnostické metody, které ji zjišťují. Nezralému nebo nepřipravenému dítěti či dítěti jinak hendikepovanému je nutno pomoci. Tak je např. zvolen odklad školní docházky; nebo je dítě zařazeno do speciální třídy, kde se naučí své nedostatky pomocí intenzivní péče školených odborníků překonávat (Helus, 2004, s. 206).“

Ad 2) Zrod snaživé pracovitosti spojené s uvědomování si smysluplnosti úsilí

V souvislosti se svým vstupem do školy dítě mocně prožívá potřebu obstát, předvést se v tom nejlepším, mít úspěch a sklidit pochvalu. Spolu s tím se v dítěti přirozeným způsobem aktivizuje řada cenných vlastností osobnosti, jako je píle, soustředěnost, zdravá ctižádost, odpovědnost za výsledky své práce. Negativně na vývoj dítěte a utváření jeho osobnosti působí, když jeho snaha není podchycena a povzbuzována, ale naopak je podlamována.

Ad 3) Vývojová transformace poznávacích procesů a růst kapacity paměti

Dítě si podle J. Piageta vytváří určitá schémata poznávání světa. Nové skutečnosti se snaží „vřadit“ zahrnout (asimilovat) do stávajícího schématu interpretace skutečnosti. Pokud dojde k rozporu: - nové nelze poznat, nahlížet dosavadním způsobem (vidění a interpretace) modifikuje dítě dosavadní způsob poznávání a mění se i jeho vztah ke světu. Došlo k „revizi schématu“. A právě tento proces revize kognitivních schémat označoval J. Piaget jako akomodaci (Střelec, 2005).

I myšlení školáka má mnohem vyspělejší podobu. Škola jej vybavuje informacemi, vede jej k zapamatování si celé řady poznatků a učí jej systematicky myslet. Spolu s tím se rozvíjí i paměť. Otevírají se tak nové možnosti celkové kultivace osobnosti.

Zahájení školní docházky se projevuje také ve vztazích mezi rodiči a dětmi. Rodiče zůstávají i nadále nejdůležitějšími blízkými osobami, nicméně stoupá význam kamarádů a kamarádek a učitelé a učitelky vnášejí novou dynamiku do vztahu mezi dospělými a dětmi, která se nepochybně odráží také v domácí výchově.

Přes zřejmou snahu většiny rodičů na počátku první třídy být dobrým rodičem, respektovat požadavky školy a učitele a pomoci dítěti co nejvíce s jeho adaptací na školu a školní práci, dostávají se rodiče často do problémů, resp. rozporů mezi svým očekáváním a realitou.

Prvním úkolem rodičů je vyjasnit si vzájemné vztahy v socializaci dítěte, tj. rozdělení pravomocí a povinností. Musí si osvojit roli rodiče žáka, což znamená vyhovět nejen „formálním“ požadavkům školy, ale také leckdy neformulovaným tlakům (na čas, na plánování rodinných činností, na nová pedagogická opatření atd.). Problémem zůstává neprůhlednost dění uvnitř rodiny pro učitele a mnohdy i dění uvnitř školy pro rodiče. Pro řešení tohoto problému je právě důležitá spolupráce mezi rodinou a školou, která umožňuje podílení se na harmonickém rozvoji dítěte, který je v zájmu obou institucí.

2 RODINA A ŠKOLA

Rodina a škola zaujímají v oblasti vzdělávání komplementární role. Jak uvádí T. Kellaghan, liší se tyto dvě instituce ve svých prioritách, požadavcích a očekáváních, v organizaci času a prostoru, ve vztahu k dětem, v míře formálnosti a v řadě dalších aspektů. Sdílejí však společný cíl – zajistit optimální vývoj dětí (Rabušicová a kol., 2004).

Nástup do školy neznámá, že se dítě musí přizpůsobit škole, ale vyžaduje také přípravu školy individuálně na každé dítě. Škola i dítě, obě strany k sobě musí hledat cestu. Čím více rodiče cítí, že škola jejich dítě přijímá a podporuje, tím snáze se s ním loučí a přenechávají ho škole. Rodiče ovšem musí pedagogickému personálu věnovat důvěru, což platí i obráceně. Důležité je, když dítě vidí a cítí, že rodiče a škola spolupracují.

V následujících kapitolách se pokusím blíže specifikovat rodinu a školu a jejich funkci se zaměřením na výchovu, ale hlavně se budu věnovat spolupráci rodiny a školy.

2.1 Rodina

Rodina je primární sociální skupinou, tj. tou nejvýznamnější v životě jedince (z důvodu vysoké míry intimity) a rovněž skupinou neformální. Její členové jsou spojeni institucionálně zakotveným svazkem manželství, pokrevnosti nebo adopce a obvykle bydlí společně. V rodině převažují bezprostřední a důvěrné kontakty, podstatné jsou společné zájmy, cíle a plánování budoucnosti, vzájemná pomoc a spolupráce. Každá rodina si vytváří vlastní neformální atmosféru, kterou dává člověku jasně najevo, kdo do ní patří a kdo ne (Knotová in Celá, 2006).

Obecně rodinu tvoří rodiče a dítě (děti), příbuzní (babičky, dědečkové, tety, strýcové atd.) a ostatní (vrstevníci).

2.1.1 Funkce rodiny

„Funkce rodiny jsou většinou chápány jako úkoly, které plní rodina jednak vůči svým příslušníkům, ale také ve vztahu ke společnosti (Střelec, 2005, s. 110).“

Kvantitativní a kvalitativní naplnění funkcí je závislé na společenských podmínkách a na rodinné struktuře a jsou ovlivněné hospodářstvím, politikou, kulturou a sociálními vztahy a postoji členů rodiny, věkovým složením a velikostí rodiny vzdělanostní úrovní rodičů, orientací zájmů a pohlavní převahou členů rodiny atd. (Grecmanová aj., 2003).

Za základní funkce rodiny jsou považovány:

1. Funkce ekonomicko-zabezpečovací,
2. Funkce biologicko-reprodukční,
3. Funkce odpočinku a regenerace tělesných a duševních sil,
4. Funkce emocionálně-ochranná,
5. Funkce výchovně-socializační (Střelec, 2005).

Funkce ekonomicko-zabezpečovací prezentuje podíl členů rodiny na společenském výrobním procesu (zaměstnanost) a zabezpečování hmotných podmínek a potřeb členů rodiny. Rodiče nesou odpovědnost za materiální zajištění svých dětí

Funkce biologicky-reprodukční spočívá v zajišťování reprodukce lidského rodu, v regulaci pohlavního života, ve vytvoření podmínek pro zdravý biologický rozvoj členů rodiny, především dětí (Grecmanová aj., 2003).

Odpočinek a regenerace tělesných a duševních sil je funkcí, jejíž význam vlivem změn života členů narůstá. V tomto smyslu rodina plní funkci kompenzačního prostředí ve vztahu ke světu práce a povinností (Střelec in Celá, 2006).

Emocionálně ochranná funkce rodiny spočívá v uspokojování potřeb bezpečí, jistoty, přijetí a lásky, pochopení, citové podpory, intimity a uznání a to nejen dětí ale i rodičů a dalších členů. Rodiče vytváří emocionální zázemí pro harmonický vývoj osobnosti jejich dětí (Střelec in Celá, 2006).

Funkci výchovně- socializační se budu věnovat podrobněji. Obecně se výchovou rozumí činnost, jejímž prostřednictvím se lidé snaží natrvalo zdokonalit v některém směru strukturu psychických dispozic (osobnost) jiných lidí, nebo upevnit její hodnotové komponenty, nebo zabránit vzniku dispozic nežádoucích (Brezinka, 2001).

Prvním místem, kde se dítě setkává s výchovným působením, je rodina, která má možnost dítě formovat již v prenatálním období. Rodiče mají přirozeně právo a povinnost

vychovávat své děti, avšak vždy musí akceptovat dětskou osobnost. Vztah rodičů k dětem by měl vycházet z respektování potomků (akceptování jejich potřeb, porozumění jim, respektování jejich individuality a práv). Povinností rodičů je pečovat o děti a vychovávat je. Děti by naopak měly prokazovat rodičům náležitou oddanost, úctu a lásku. Rodina se podílí také na utváření vztahu dětí k lidem žijícím v jejím okolí a ke společnosti vůbec.

Pro výchovné vedení dítěte je důležité, aby už od malička nacházelo věrohodné vzory, které jsou vhodné k napodobení. Musí mít také příležitost rozvíjet jedinečnost své osoby, i když přitom musí zachovávat určitá pravidla. Na pravidla narážíme v celém životě. Je dobré zavést v rodině pořádky a pravidla, která zavazují jak děti, tak rodiče stejným způsobem. Hlavní je, že pravidla existují – ostatně měla by být smysluplná a neměla by přivádět dítě do konfliktu s okolím.

Rodina prochází na přelomu 20. a 21. století nebývalou krizí. Setkáváme se s rodinou jako zdrojem obdivuhodné síly, podpory a soudržnosti (zdravá rodina), ale také s rodinou, která nezajišťuje bezpečí a rozvoj svým členům, která je problémová, má narušenou některou ze svých funkcí, ovšem s tímto narušením se dokáže sama vyrovnat, anebo v jiném případě není schopna vyřešit svoji vnitřní krizi a potřebuje k tomu pomoc a zásah společnosti (dysfunkční rodina) (Grecmanová aj., 2003).

Z morálního hlediska je ve výchově dětí zřejmě nejvíce problematická nestabilita rodiny, eliminace rodičovské autority a často také rodinného prostředí, zejména vůči dětem. Další problémy může navozovat také ekonomická nejistota mnoha rodin.

2.2 Škola

„Škola je významná výchovná instituce, specializovaná a organizovaná s přesně vymezenou strukturou, cílem, obsahem, metodami, formami a prostředky výchovy. V souladu s naplňováním požadavku harmonického rozvoje člověka se podílí na rozvoji a uplatnění jeho poznání, vytvářením vědomostí, dovedností, schopností, návyků, sklonů a zájmů, čímž přispívá k jeho socializaci (Grecmanová aj., 2003, s. 31).“

Koncept kvalitní školy by měl zahrnovat ukazatele kvality:

- vstupů, podmínek (např. materiální vybavení škol, personální složení školy a kvalita učitelského sboru);

- procesu vzdělávání a fungování školy (způsob řízení školy, klima školy, kvalita učebních procesů);
- výsledků vzdělávání (např. dovednosti, postoje, hodnoty, zájmy, vlastnosti žáků z hlediska osobnostního a sociálního rozvoje) (Spilková, 2005).

2.2.1 Základní vzdělávání v ČR

Základní vzdělávání je v současnosti jedinou vzdělávací etapou, které se povinně účastní každé dítě v ČR.

„Povinná školní docházka začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dovrší šestý rok věku. Dítě, které dovrší šestý rok věku v době od počátku školního roku do konce kalendářního roku, může být přijato do školy, je-li tělesně i duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to jeho zákonný zástupce, pěstoun nebo občan, popřípadě ústav, jemuž bylo dítě na základě soudního rozhodnutí svěřeno do výchovy (Grecmanová aj., 2003, s. 86).“

Základní vzdělávání je rozděleno na 1. a 2. stupeň a vytváří základ pro celoživotní učení. Základní vzdělávání na 1. stupni je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka (včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami). Vzdělávání má motivovat žáky k dalšímu učení a vést je k učební aktivitě a k poznání. Umožňuje jim hledat, objevovat, tvořit a nalézat vhodné způsoby řešení problémů.

V souladu s Národním programem rozvoje vzdělávání v České republice (tzv. Bílou knihu) a Zákonem č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání je aplikován nový systém kurikulárních dokumentů pro vzdělávání žáků od tří do devatenácti let. Jedním z těchto dokumentů je Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělání (RVP ZV stanovuje závazný rámec vzdělávání a vymezuje standardní vzdělávací obsah pro danou etapu vzdělávání) a na základě něho připraví každá škola svůj školní vzdělávací program (ŠVZ).

V procesu vzdělávání rozvíjí člověk svou individualitu, schopnosti, vlastní zkušenosti, logické myšlení a proniká do mezilidských vztahů.

2.2.2 Funkce školy

Škola je jednou z institucí, které si společnost vytváří k zajištění svých potřeb. Jako každá instituce, sleduje škola jednak cíle administrativně-provozní (zajištění svého chodu a rozvoje), jednak plní vzdělávací poslání, které je jejím vlastním smyslem. Na dosahování vzdělávacích cílů se podílí jednak přirozené dozrávání žáků, jednak jejich neformální zkušenosti (získávané v rodině, vrstevnické skupině), a konečně formální edukace – především vyučování ve škole (Dvořák in Kalhous; Obst a kol., 2002).

Ve výchovné práci je velká pozornost věnována především roli učitele a klimatu školy a třídy. U učitele je zdůrazňována především jeho hluboká motivovanost, přesvědčení o nutnosti výchovy dětí a jeho kompetence k výchově. Klima školy a třídy se podílí na efektivnosti výchovy zásadním způsobem hlavně tím, že vytváří (nebo hatí) podmínky pro osobnostní a sociální rozvoj všech zúčastněných (dětí i učitelů), pro jejich pocit bezpečí, komunikaci a kooperaci, a oni pak všechno pozitivní, co zde získají, opět vrací „do hry“ svým pracovním uspokojením, úsilím, zájmem, nasazením, angažovaností a studijními a pracovními výsledky (Vacek in Střelec, 2005).

Škola z hlediska společnosti plní tradičně tři funkce, totiž dát dětem pro jejich zařazení do života:

- a) potřebné vědomosti a myšlenkové postupy,
- b) potřebné psychomotorické dovednosti,
- c) potřebné postoje a sociální návyky.

Vzájemný poměr těchto složek je po staletí diskutován, stále více však vystupuje do popředí třetí složka, dávající schopnost vždy znovu reagovat na veškeré změny a pohybovat se pozitivně v měnícím se prostředí (Vorlíček, 2000).

3 SPOLUPRÁCE RODINY A ŠKOLY

Úspěšná výchova je podmíněna úzkou spoluprací školy a rodiny. Rodina má působit na celou osobnost dítěte, a tím – vytvořit předpoklady pro jeho školní úspěch. Pro učitele je důležité, aby byl seznámen s rodinným zázemím svých žáků. Důležitým úkolem spolupráce rodiny a školy je poskytnut rodičům konkrétní pomoc a podporu při výchově dětí, upozornit je na specifické výchovné možnosti, seznámit je s výchovnými cíli, úkoly a prostředky, rozvíjet jejich výchovné schopnosti. To se však má dít v souvislosti s využíváním výchovných zkušeností rodičů.

Cílem je vytvoření partnerského vztahu založeného na vzájemném respektu, důvěře a otevřenosti. Rodiče a učitel jsou považováni za rovnocenné a vzájemně nezastupitelné partnery, kteří mají své role, funkce a úkoly. Podaří-li se učiteli vtáhnout rodiče do záležitostí školy a života třídy, vytváří se prostor pro sdílenou odpovědnost, kterou s sebou kvalitní spolupráce nese.

Ukazuje se, že jako zastřešující pojem, který zahrnuje několik oblastí a úrovní vztahů mezi rodinou a školou, může být chápáno „rodičovské zapojení“. V zásadě lze říci, že rodičovské zapojení do vzdělávacího procesu a jeho jednotlivé dimenze jsou studovány a sledovány ze dvou základních úhlů pohledu. Jednak se hledají argumenty, proč má smysl rodiče do školního dění zapojovat a spolupracovat s nimi, jednak se sledují efekty, které takové zapojení a spolupráce přinášejí – dětem, škole, rodině. V prvním případě jsou východisky obecné poznatky z vývojové a pedagogické psychologie, sociologie výchovy, pedagogického managementu a obecné pedagogiky, ve druhém případě jsou východiskem poznatky z konkrétní výchovné a vzdělávací praxe. Oba tyto postupy se vzájemně podporují a posilují (Rabušicová a kol., 2004).

3.1 Rodičovské role ve vztahu ke škole

Učitelé dělí rodiče nejčastěji podle zájmu a péče o dítě a zájmu o školu.

V literatuře lze identifikovat čtyři základní varianty rolí, v nichž mohou rodiče vůči škole vystupovat. Jedná se o roli klientskou, partnerskou, občanskou a roli rodiče jako problému. Zatímco klientská, partnerská i občanská role vyjadřují více či méně precizně formulované

teoretické koncepty, role rodiče jako problému je spíše vyjádřením jistého selhávání nebo negativního vymezení konceptů předcházejících (Rabušicová a kol., 2004).

Charakteristika rodičovských rolí:

- Rodiče jako problém – nezájem o výchovu dětí, pochybnosti o kvalitě učitelů.
- „Špatní“ rodiče – selhávají ve výchově dětí, komunikují jen při problémech.
- „Snaživí“ rodiče – přehnaně dítěti pomáhají, píší za něj úkoly, komunikují se školou o každé maličkosti. Jsou vnímáni jako obtížní.
- Rodiče jako zákazníci – mají právo volby školy, právo na informace, úskalí v přístupu: „nejsem spokojen, jdu o dům dál“. Vytrácí se partnerství.
- Občané – škola jako veřejná instituce má být maximálně otevřená – možnost zasahovat (záleží na úrovni občanské společnosti).
- Rodiče jako partneři výchovní i sociální – ideál spolupráce (rodiče jsou experti na své děti a škola to umí využívat).

V České republice podle zjištění zatím valnou většinou převažuje zákaznický – klientský přístup. Přestože se ukazuje, že rodičům je role zákazníků připisována stále nejčastěji, dá se očekávat, že i u nás, tak jako v zemích západní Evropy, bude postupně narůstat vnímání rodičů jako rovnocenných partnerů nejen co se týče výchovy, ale i vzdělávání dětí (Rabušicová a kol., 2004).

3.2 Komunikace mezi rodinou a školou

Komunikace mezi rodinou a školou se formuje postupně od počátku školní docházky, nejvýrazněji právě během první třídy. Rodiče si musí najít a nalézt své místo ve škole a podobu vlastního komunikování se školou. Hlavní role je ovšem na straně školy, která jako první na tahu určuje pro rodiče formy a obsah možných kontaktů. Těm se do jisté míry rodiče musí naučit, přizpůsobit se jim a pohybovat se v nich, i když je zachována jistá možnost vlivu ze strany rodiny.

Mezi komunikační formy patří třídní schůzky, záznamy v žákovských knížkách, pracovní sešity dítěte a ukázky jeho práce, konzultační hodiny učitelů, nástěnky pro rodiče u vchodu školy, časopisy, bulletiny, informační letáčky, občasníky, dny otevřených dětí, písemná zpráva o dítěti s hodnocením jeho výsledků, snahy, chování atd.

Třídní schůzky zůstávají na českých školách dominantní platformou komunikace mezi školou a rodiči. Obvykle jsou třídní schůzky čtyřikrát do roka, tyto termíny jsou vázány na uzavírání klasifikačních období. Již tento fakt předznamenává, o co jde na schůzkách především: rodiče jsou seznamováni s prospěchem dětí.

Způsoby komunikování rodičů se školou jsou pevně spojeny mj. s rodičovským pojetím školy a jejich koncepcí výchovného působení. Vnitřní logika celkového chování rodiny a vztahu ke školní docházce dítěte vychází především ze způsobů interpretace dítěte jako školáka tak, jak se děje v každé jednotlivé rodině (Kolláriková; Pupala, 2001).

3.3 Aktivity školy, formy spolupráce mezi školou a rodinou

Mezi aktivity podporující výchovné partnerství řadíme akce prezentační (koncerty, divadelní představení, výstavy, sportovní dny, různé turnaje či olympiády), akce společenské a asistenci rodičů ve výuce a při školních akcích. Mezi příležitosti k budování sociálního partnerství potom počítáme participaci rodičů na kontrole a řízení škol a participaci rodičů v občanských sdruženích podporujících činnost školy.

Ukázalo se, že na českých školách znamená zapojování do života školy především účast rodičů na prezentačních a společenských akcích školy. Takovéto aktivity realizuje naprostá většina škol (Rabušicová a kol., 2004).

Hluběji nahlédnout do práce školy umožňuje rodičům a veřejnosti rada školy. Může být sestavena zřizovatelem školy, má značné pravomoci vůči škole a jejímu řediteli. I když její zřizování zákon o státní správě a samosprávě ve školství umožňuje, nevznikají rady škol snadno a ve velkém počtu – spíše naopak.

Obdobná situace je i v různě nazývaných sdruženích rodičů, která dnes mají charakter samostatných občanských sdružení. Je možné, že nezájem rodičů o účast v těchto sdruženích má kořeny v nezdůvěře formální činnosti dřívějších sdružení rodičů a přátel školy, v nezměněných metodách a formách činnosti. Na některých školách dokonce zřízení sdružení rodičů ani neiniciovali a řízení komunikace školy s rodinou převzala škola sama (Dvořák in Kalhous; Obst a kol., 2002).

3.4 Rodiče jako přímí účastníci vzdělávacího procesu ve škole

Snahou je také vtáhnout rodiče co nejvíc do dění třídy i školy. Rodičům je umožněn vstup do třídy v různých podobách. Jako pozorovatelé sledují způsob práce ve třídě, komunikaci svého dítěte s jinými dětmi i učitelkou, projevy chování dětí, vztah k učení, míru zaujetí, soustředěnost, úsilí. Mají příležitost podívat se na své dítě jinak, vidět ho v odlišné sociální situaci v rozmanitých kontextech.

“Dobrovolná účast rodičů ve vyučování v roli pozorovatele nebo asistenta, lektora, vedoucího kroužku apod. je podle našeho názoru jednou z neúčinnějších forem sblížení s rodinou. U nás je to forma méně obvyklá, ale zkušenosti některých našich škol jsou pozitivní. Spolupráce rodičů s učitelem ve výuce má vliv i na dítě a jeho vztah ke škole (Dvořák in Kalhous; Obst a kol., 2002, s. 172).”

3.5 Rodičovské vzdělávání (vzdělávání rodičů)

V zásadě lze uvažovat o dvou základních typech rodičovského vzdělávání: o „běžném“ a „kompenzačním“. Programy obou typů se objevují v různých zemích světa a samozřejmě mají různé formy, postupy, užití metody i obsahy, ale v zásadě, jak říká Lombard, mají stejné racionále: vycházejí z představy, že obecné fungování rodičů rozvíjí potenciál dítěte pro zdravý a normální vývoj a (nebo), že rozvíjení role rodiče jako vychovatele přispěje k šanci dítěte na úspěch ve škole. U nás se rodičovské vzdělávání ještě nedostalo ani do podoby obecných úvah a až na spíše vzácné výjimky ani do běžného programu škol (Rabušicová a kol., 2004).

Obecně lze říci, že vztahy mezi školou a rodinou jsou proklamovány jako žádoucí, ale chybí důkladné poznání stavu, jeho příčin a reálných možností obou institucí. Platí to zejména pro naše poměry. Přitom, jak podotýká Csikszentmihalyi „pedagogická teorie ani výzkum, peníze ani odborníci nemohou zlepšit naše školy, dokud se občané nerozhodnou vzít vážně, co se děje s dětmi v jejich obci, a nezačnou být aktivní“ (Dvořák, in Kalhous, Obst a kol., 2002).

PRAKTICKÁ ČÁST

4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

Na počátku výzkumu si stanovuji cíl, výzkumný problém a výzkumné otázky, pomocí kterých zjišťuji spolupráci rodiny a školy. Důležitá je také volba správné metody pro účely výzkumu.

Výzkum prokazuje, zda spolupráce funguje a jakých oblastí se týká nebo naopak, ve kterých oblastech spolupráce nefunguje a je třeba ji zlepšit. Zaměřuji se na spolupráci v oblasti rodičovských rolí ve vztahu ke škole, na rodiče jako přímé účastníky vzdělávacího procesu ve škole, komunikaci mezi rodinou a školou, aktivity školy a formy spolupráce. Výsledky tak napomohou k objasnění významu důležitosti spolupráce rodiny a školy.

Jednotlivé charakteristiky jsou blíže specifikovány v jednotlivých kapitolách.

4.1 Cíl výzkumu

Cílem bakalářské práce je na základě výzkumu prováděného na základních školách v regionu Zlín, shromáždit a analyzovat získané údaje, které objasní spolupráci rodiny a školy. Cílem je zjistit, zda byla navázána vzájemná spolupráce mezi rodinou a školou a jak tento vztah funguje.

4.2 Výzkumný problém, výzkumné otázky

Na základě cíle výzkumu jsem si stanovila výzkumný problém: „Jak funguje spolupráce rodiny a školy?“

K nalezení odpovědi mi pomohou výzkumné otázky, které se týkají forem spolupráce. Zaměřila jsem se na oblast rodičovských rolí ve vztahu ke škole, rodiče jako přímé účastníky vzdělávacího procesu ve škole, komunikaci mezi školou a rodinou, aktivity školy a formy spolupráce. Otázky jsou podobného znění pro školu (vedení, učitele a učitelky a ostatní zaměstnance školy) a rodiče dětí, aby byla možnost odpovědi porovnat a tak získat ucelený přehled o tom, jak spolupráci vidí rodiče a jak škola a zda se názory shodují nebo naopak rozcházejí.

Výzkumné otázky:

- A) Jaký je zájem rodičů o školu?
- B) Jaký je zájem rodičů o školní život dítěte?
- C) Jsou rodiče přímými účastníky vzdělávacího procesu školy?
- D) Jaká je komunikace mezi rodiči a školou a naopak?
- E) Jaké aktivity školy a formy spolupráce rodiče využívají?
- F) Jak se rodiče aktivně zapojují do mimoškolních aktivit školy?
- G) Jak hodnotí spolupráci mezi rodiči a školou sami aktéři?

Tyto výzkumné otázky jsou zodpovězeny v jednotlivých kapitolách 5.2.1 a 5.2.7. na základě odpovědí na uvedené otázky dotazníků, které naleznete v příloze I a II.

4.3 Výzkumné metody

Jako nejvhodnější metoda výzkumu je použití dotazníku. Dotazník je způsob písmenného kladení otázek a získávání písemných odpovědí. Umožňuje získání údajů od velkého množství respondentů v poměrně krátké době, respondenti jsou anonymní.

Dotazník je určen pro zástupce školy (vedení školy, učitele) a pro rodiče. Dotazník se skládá:

- ze vstupní části, která obsahuje informace o cílech, které dotazník sleduje a pokyny k vyplnění;
- vlastní obsah dotazníku se skládá ze tří částí. První část je informativní, sloužící pro identifikaci respondentů (rodiče, škola). Druhá část se týká vlastní spolupráce rodiny a školy a zahrnuje otázky týkající se oblastí rodičovských rolí ve vztahu ke škole, rodičů jako přímých účastníků vzdělávacího procesu ve škole, komunikace mezi rodinou a školou, aktivit školy a forem spolupráce mezi rodinou a školou. Třetí část dotazníku je pro respondenty dobrovolná a týká se, vlastních názorů a námětů k tématu spolupráce. V dotazníku je kombinace otázek uzavřených, kdy si respondent vybere odpověď, která odpovídá jeho názoru a otázky otevřené, které umožňují sdělit vlastní názor k dané problematice;

- na konci dotazníku je poděkování respondentům za spolupráci;

Výzkum se zaměřuje na dvě skupiny respondentů. První skupinu tvoří rodiče dětí, které navštěvují 1. třídu základní školy. Druhou skupinu tvoří základní škola, která je zastoupena vedením školy, učitelským sborem a dalšími zaměstnanci školy. Obě skupiny odpovídají na podobné otázky a jejich vyhodnocením (srovnáním) zjistím, zda se názory obou institucí shodují či naopak rozcházejí v názoru na spolupráci rodiny a školy.

5 VÝSLEDKY VÝZKUMU

Výzkum se uskutečnil ve dnech 20. dubna až 23. dubna 2009 v regionu Zlín, kdy jsem navštívila tři základní školy: ZŠ (město), ZŠ (venkov) a ZUŠ (město). Celkem jsem rozdala 200 dotazníků (100 ks pro školu, 100 ks pro rodiče). Dotazníky vyhodnocuji pro každou školu a rodiče dětí v nich zvlášť, neboť každá škola i rodiče dětí jsou různé.

5.1 Charakteristika respondentů

Z I. části dotazníku jsem získala informace o respondentech (škole a rodičích) na základě položených otázek.

Otázky pro rodiče:

Který z rodičů vyplňuje dotazník?

- a) Matka
- b) Otec
- c) Oba rodiče (matka i otec)
- d) Ostatní (nejbližší příbuzní: babička, dědeček aj.)

Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) Základní
- b) Vyučen
- c) Maturita
- d) VŠ

Kolik členů má Vaše domácnost?

- a) Dva
- b) Tři
- c) Čtyři
- d) Pět a více

Kolik dětí žije ve Vaší domácnosti?

- a) Jedno
- b) Dvě
- c) Tři
- d) Více jak tři

Odovědi rodičů dětí jednotlivých škol jsou uvedeny v tabulce č. 1. Údaje v tabulce představují počty, kolikrát byla daná odpověď uvedena v dotazníku.

Tabulka č. 1: Identifikace rodičů

Respondent	Odpověď	Rodiče (ZŠ město)	Rodiče (ZŠ venkov)	Rodiče (ZUŠ město)
Identifikace respondenta	Matka	38	18	20
	Otec	0	0	0
	Oba	10	6	6
	Ostatní	0	0	0
Vzdělání	Základní matka	2	5	0
	Základní otec	0	0	0
	Základní ostatní	0	0	0
	Vyučen matka	9	8	2
	Vyučen otec	0	2	0
	Vyučen ostatní	0	0	0
	Maturita matka	32	11	18
	Maturita otec	8	3	2
	Maturita ostatní	0	0	0
	VŠ matka	6	0	6
	VŠ otec	2	1	4
VŠ ostatní	0	0	0	
Počet členů v domácnosti	Dva	0	0	0
	Tři	16	8	10
	Čtyři	28	10	13
	Pět a více	4	6	3

Respondent	Odpověď	Rodiče (ZŠ město)	Rodiče (ZŠ venkov)	Rodiče (ZUŠ město)
Počet dětí v domácnosti	Jedno	27	7	12
	Dva	21	14	13
	Tři	0	3	1
	Více jak tři	0	0	0

- Rodičům dětí (ZŠ město) bylo rozdáno 50 ks dotazníků, ale z důvodu nemoci dětí se mi vrátilo jen 48. Výzkumu se zúčastnilo na této škole 79% matek a oba rodiče byli zastoupeni 21%. Rodiče v zastoupení matky mají převážně maturitní vzdělání (67 %) a otcové mají také nejvíce maturitní vzdělání (17%). Nejvíce byli zastoupeny domácnosti čtyřčlenné (58 %) a rodiče mají převážně jedno dítě (56 %).
- Rodičům dětí (ZŠ venkov) bylo rozdáno 24 ks dotazníků. Výzkumu se zúčastnilo 75 % matek a oba rodiče byli zastoupeni 25 %. Nejčastější vzdělání matky je maturita (46 %), u otce také převládá maturitní vzdělání (13 %). Domácnost je tvořena hlavně čtyřmi členy (42 %) a dvěma dětmi (58 %).
- Rodičům dětí (ZUŠ město) bylo rozdáno 26 ks dotazníku. Výzkumu se zúčastnilo 77% matek a oba rodiče byli zastoupeni 23%. U matky převládá maturitní vzdělání (69 %) a u otce VŠ vzdělání (15 %). Domácnost je nejčastěji čtyřčlenná (50 %) se dvěma dětmi (50 %).

Otázky pro školu:

Jakou pozici na škole zastáváte?

- a) Vedení školy (ředitel, ředitelka, zástupce ředitele, zástupce ředitelky)
- b) Učitel nebo učitelka
- c) Učitel nebo učitelka ve školní družině
- d) Jiné (výchovný poradce, psycholog aj.)

Kde může veřejnost nalézt informace o Vaší škole?

- a) Internetová stránka školy
- b) Inzerce (nástěnky na veřejném místě, časopisy, noviny, televize aj.)

c) Jiné (příručka školy, časopis školy)

Kolik dětí navštěvuje Vaši školu?

a) 300 – 400 dětí

b) 400 – 500 dětí

c) více jak 500 dětí

Kolik dětí navštěvuje 1. třídu základní školy?

Kolik z toho je chlapců?

Kolik je dívek?

Odpovědi jsou uvedeny v tabulce č. 2, kde údaje vyjadřují počet, kolikrát byla daná odpověď v dotazníku uvedena.

Tabulka č. 2: Identifikace školy

Respondent	Odpověď	ZŠ město	ZŠ venkov	ZUŠ město
Pozice na škole	Vedení školy	0	0	0
	Učitel(ka)	50	24	26
	Učitel(ka) ve školní družině	0	0	0
	Ostatní	0	0	0
Informace o škole nalezne veřejnost	Internet	50	24	26
	Inzerce	50	24	26
	Jiné	50	0	26
Počet dětí ve škole	300 – 400 dětí	0	24	0
	400 – 500 dětí	50	0	0
	Více jak 500 dětí	0	0	26
Počet dětí	1. třída	50	24	26

Respondent	Odpověď	ZŠ město	ZŠ venkov	ZUŠ město
Počet	Chlapců	20	13	10
	Dívek	30	11	16

- V ZŠ město bylo rozdáno 50 ks dotazníků pro školu. Základní školu ve městě zastupovali učitelé nebo učitelky, které vyplňovali dotazník na každé dítě. Informace o škole můžete nalézt na internetové stránce školy a v inzerci (nástěnky na veřejném místě, časopisy, noviny, televize aj.) a jiné. Školu navštěvuje 400 – 500 dětí, z toho 1. třídu navštěvuje 50 dětí (20 chlapců a 30 dívek).
- V ZŠ venkov bylo rozdáno 24 ks dotazníků pro školu. Základní školu na venkově zastupovali učitelé nebo učitelky. Informace o škole můžete nalézt na internetové stránce školy a v inzerci (nástěnky na veřejném místě, časopisy, noviny, televize aj.). Školu navštěvuje 300 – 400 dětí, z toho 1. třídu 24 dětí (13 chlapců a 11 dívek).
- V ZUŠ město bylo rozdáno 26 ks dotazníků pro školu. ZUŠ ve městě zastupovali učitelé nebo učitelky. Informace o škole nalezne veřejnost na internetové stránce školy, v inzerci (nástěnky na veřejném místě, časopisy, noviny, televize) a jiné (příručky školy, časopis školy). Škola má několik oborů a já jsem zvolila výtvarný obor. Školu navštěvuje více jak 500 dětí, z toho 1. třídu výtvarného oboru navštěvuje 26 dětí (10 chlapců a 16 dívek).

5.2 Zjišťování fungování spolupráce rodiny a školy

II. část dotazníku se týká spolupráce rodiny a školy. Celkem je stanoveno 21 (škola) a 22 (rodiče) otázek a u většiny z nich je možnost výběru odpovědi. Jednotlivé otázky a možnosti odpovědí jsou uvedeny níže a jsou rozděleny do oblastí podle jednotlivých podkapitol, pomocí nichž naleznu odpovědi na výzkumné otázky. Výsledky výzkumu jsou zpracovány do tabulek a některé pro přehlednost i do grafů.

5.2.1 Zájem rodičů o školu

Zájmu rodičů o školy se týkají odpovědi na otázky 1 – 3 dotazníku. Jednotlivé otázky a možnosti odpovědí, z kterých respondenti mohli vybírat, jsou uvedeny níže. Ve většině se otázky i možnosti odpovědí pro obě skupiny respondentů shodují, pokud se liší, jsou uvedeny pro rodiče i školu zvlášť. Výsledky jsou pro přehlednost zobrazeny do tabulek a z údajů lze zjistit, jakou roli zastávají rodiče vůči škole. Jednotlivé čísla v tabulkách uvádějí, kolikrát byla daná odpověď v dotazníku označena.

Otázka 1.

Podle jakých kritérií jste vybírali základní školu pro Vaše dítě? (rodiče)

Podle jakých kritérií nejčastěji rodiče vybírají základní školu pro dítě? (škola)

- a) Školu navštěvuje již sourozenec dítěte.
- b) Škola je blízko bydliště rodiny.
- c) Škola nabízí zajímavý vzdělávací program pro děti a mimoškolní aktivity.
- d) Školu vybrali na základě doporučení příbuzných, známých.

Odpovědi pro jednotlivé skupiny respondentů jsou zahrnuty v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3: Kritéria výběru školy pro dítě

Respondent		ZŠ město		ZŠ venkov		ZUŠ město	
		Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé
Kritéria výběru školy:	Sourozenec ve škole	11	17	10	13	10	9
	Blízko bydliště	23	29	8	8	7	6
	Vzdělávací program školy	6	4	2	3	6	8
	Doporučení příbuzných aj.	8	0	4	0	3	3

V tabulce jsou rozdíly v odpovědi mezi skupinou rodičů a učitelů dané školy. Nejvíce se shodují odpovědi rodičů a učitelů ZŠ venkov.

Rodiče (ZŠ město) preferují školu v blízkosti bydliště (48 %) a také jsou ovlivněni při výběru tím, že školu navštěvuje sourozenec dítěte (23%). Učitelé (ZŠ město) si také myslí, že rodiče si vybrali školu proto, že je blízko bydliště rodiny (58 %).

Odpovědi rodičů (ZŠ venkov) a učitelů (ZŠ venkov) jsou téměř totožné. Rodiče zvolili školu pro své dítě na základě toho, že školu navštěvuje již sourozenec dítěte (21 %). Učitelé také zvolili nejčastěji odpověď, že rodiče vybrali školu pro své dítě, díky tomu, že školu navštěvuje již sourozenec dítěte (26 %).

Rodiče a učitelé (ZUŠ město) se téměř shodují v odpovědích, že při výběru školy je rozhodující, že školu navštěvuje již sourozenec dítěte (21 % rodičů, 18 % učitelů). Rodiče pak dávají přednost tomu, že škola je v blízkosti bydliště rodiny (15 %), ale učitelé si myslí, že je pro rodiče zajímavější vzdělávací program školy (16 %).

Otázka 2.

Jste pravidelně informováni o vzdělávacím programu školy, kterou navštěvuje Vaše dítě?
(rodiče)

Informujete rodiče pravidelně o vzdělávacím programu Vaší školy? (škola)

- a) Ano, vždy.
- b) Ano, občas.
- c) Zcela výjimečně.
- d) Ne.

Odpovědi respondentů na otázku 2 jsou uvedeny v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4: Informace o vzdělávacím programu školy

Respondent		ZŠ město		ZŠ venkov		ZUŠ město	
Odpověď		Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé
Informace mají:	Ano, vždy	14	50	18	24	14	26
	Ano, občas	34	0	6	0	12	0
	Zcela výjimečně	0	0	0	0	0	0
	Ne	0	0	0	0	0	0

Z tabulky je lze vyčíst, že se názory na informace ohledně vzdělávacího programu liší. Učitelé všech ZŠ jsou přesvědčeni o tom, že informují rodiče vždy o vzdělávacím programu školy, ale rodiče už tak jednoznačně neodpovídají. Rodiče všech ZŠ volili odpovědi a) ano, vždy a odpověď b) ano, občas. U rodičů (ZŠ město) převládá odpověď, že jsou o vzdělávacím programu informováni občas (71 %), rodiče (ZŠ venkov) označili častěji odpověď, že jsou informováni vždy (75 %) a rodiče (ZUŠ město) uvedli častěji odpověď, že jsou informováni o vzdělávacím programu vždy (54 %).

Otázka 3. Rodiče

Víte, kde naleznete informace o vzdělávacím programu školy?

- a) Ano.
- b) Ne.
- c) Nevím

Odpovědi respondentů na otázku 3 jsou uvedeny v tabulce č. 5.

Tabulka č. 5: Znalosti (vědomosti) rodičů o tom, kde informace o škole naleznou

Respondent/odpověď	Rodiče (ZŠ město)	Rodiče (ZŠ venkov)	Rodiče (ZUŠ město)
Ano	27	18	18
Ne	0	0	0
Nevím	21	6	8

Rodiče všech škol uváděli pouze dvě odpovědi a to: že ví, kde naleznou informace o vzdělávacím programu školy (a) a že neví, kde je naleznou (c). Ve všech případech však převládala odpověď, že rodiče ví, kde naleznou potřebné informace o vzdělávacím programu školy.

Otázka 3. Škola

Kde rodiče naleznou informace o vzdělávacím programu Vaší školy?

- a) Webové stránky školy.
- b) Nástěnky, vývěsky ve škole.
- c) Letáčky, brožurky, časopis školy.
- d) Jiné.

Všichni respondenti škol (učitelé) označili všechny odpovědi. Informace o škole naleznou rodiče ve všech školách na webových stránkách školy, nástěnkách, vývěskách školy, v letáčcích, brožurkách a časopise školy a jinde.

Z výzkumu je patrné, že rodiče mají zájem o školu. Z odpovědí rodičů jednotlivých škol vyplývá, že si vybírají školu pro své dítě převážně v blízkosti bydliště. Pokud je v rodině dítě, které navštěvuje již školu, dávají přednost při výběru této škole, ale také se objevuje zájem o školu, která nabízí zajímavý vzdělávací program a mimoškolní aktivity pro děti. Škola podává informace o vzdělávacím programu vždy, ale největší rozpor odpovědí nastal u rodičů ZŠ město, kteří jsou přesvědčeni, že informace od školy mají jen občas. Rodiče ví, kde naleznou informace o vzdělávacím programu školy. Škola informace umísťuje na webové stránce školy, nástěnkách, vývěskách ve škole, letáčcích, brožurkách, časopise školy a jinde.

5.2.2 Zájem rodičů o školní život dítěte

Na základě odpovědí otázek 4 – 6 zjistím zájem rodičů o dítě. Jednotlivé otázky a možnosti odpovědi jsou uvedeny níže. Údaje z dotazníku jsou pro přehlednost uvedeny do tabulek a jednotlivá čísla uvádějí, kolikrát byla daná odpověď označena.

Otázka 4. Rodiče

Mluvíte se svým dítětem o škole doma?

- a) Ano, neustále.
- b) Ano, občas.
- c) Zcela výjimečně.
- d) Ne.

Odpovědi respondentů jsou zpracovány do tabulky č. 6a.

Tabulka č. 6a: Komunikace rodiče s dítětem o škole doma

Respondent/odpověď	Rodiče (ZŠ město)	Rodiče (ZŠ venkov)	Rodiče (ZUŠ město)
Ano, neustále	17	18	14
Ano, občas	31	6	12
Zcela výjimečně	0	0	0
Ne	0	0	0

Z údajů v tabulce je patrné, že rodiče (ZŠ město) mluví se svým dítětem o škole ve většině případech občas (65 %). Naopak rodiče (ZŠ venkov) komunikují s dítětem o škole vždycky (75 %), tak jako rodiče (ZUŠ město) (50 %). Komunikace mezi rodiči a dítětem pravděpodobně funguje.

Otázka 4. Škola

Máte aktuální informace o rodičích dítěte?

- a) Ano, vždy.
- b) Ano, občas.
- c) Ne

Odpovědi respondentů na otázku 4 jsou uvedeny v tabulce č. 6b.

Tabulka č. 6b: Škola – Aktuální informace o rodičích

Respondent/odpověď	Učitelé (ZŠ město)	Učitelé (ZŠ venkov)	Učitelé (ZUŠ město)
Ano, vždy	18	18	12
Ano, občas	27	6	14
Ne	5	0	1

Z tabulky vyplývá, že škola má aktuální informace o rodině občas (ZŠ město, ZUŠ město). Naopak na ZŠ venkov jsou informace vždy aktuální, to znamená, že rodiče pracují z lepšími informací o rodině a tím pádem i o dítěte.

Otázka 5. Rodiče

Připravujete se s dítětem do školy?

- a) Ano, vždy.
- b) Ano, občas.
- c) Ne.
- d) Ne, nikdy.

Odpovědi respondentů jsou uvedeny v tabulce č. 7.

Tabulka č. 7: Příprava rodičů s dítětem do školy

Respondent/odpověď	Rodiče (ZŠ město)	Rodiče (ZŠ venkov)	Rodiče (ZUŠ město)
Ano, vždy	40	20	19
Ano, občas	8	4	7
Ne	0	0	0
Ne, nikdy	0	0	0

Nejčastější odpověď respondentů byla, že se vždy připravují s dítětem do školy. V jednotlivých školách odpovídali takto: rodiče (ZŠ město) 83 %, rodiče (ZŠ venkov) 83 % a rodiče (ZUŠ město) 73 %.

Otázka 5. Škola

Je důležité, aby se rodiče připravovali s dětmi do školy?

- a) Ano, velmi důležité.
- b) Ano, důležité.
- c) Ne.

V dotaznících byla označena pouze jedna odpověď a to, že společná příprava s dítětem do školy je velmi důležitá.

Otázka 6.

Kolik času věnujete společné přípravě dítěte do školy? (rodiče)

Kolik času by měli rodiče denně věnovat společné přípravě dítěte do školy? (škola)

- a) 5 – 15 minut
- b) 15 – 30 minut
- c) 30 – 45 minut
- d) více jak 45 minut

Odpovědi respondentů na otázku 5 jsou uvedeny v tabulce č. 8.

Tabulka č. 8: Společný čas věnovaný přípravě dítěte do školy

Respondent Odpověď	ZŠ ve městě		ZŠ na venkově		ZUŠ ve městě	
	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé
5 – 15 minut	0	0	0	0	0	0
15 – 30 minut	2	1	0	0	0	0
30-45 minut	24	4	5	4	8	6
Více jak 45 minut	22	45	19	20	16	20
Žádný	0	0	0	0	0	0

Rodiče i učitelé ZŠ venkov i ZUŠ město se ve svých odpovědích téměř shodují, obě skupiny respondentů uvedly, že je důležité, aby rodiče věnovali přípravě dítěte do školy

více jak 45 minut. Rozdíly v odpovědích jsou rodičů a učitelů ZŠ město. Učitelé uvedli odpověď d) více jak 45 minut, které by měli rodiče věnovat společné přípravě s dítětem do školy (90 %) a rodiče (ZŠ město) častěji odpověděli, že se připravují s dítětem do školy 30 – 45 minut (50 %).

Z výzkumu, který zahrnoval zodpovězení otázek 4 - 6, vyplývá, že rodiče se o školní život svého dítěte zajímají, mluví s ním o škole, společně se připravují a věnují přípravě více jak 45 minut, což je z hlediska školy pro dítě velmi důležité. Výsledky potvrzují, že je důležité své dítě podporovat, pomáhat mu, aby se lépe adaptovalo na školu

5.2.3 Rodiče jako přímí účastníci vzdělávacího procesu ve škole

Oblast rodičů, jako přímých aktérů vzdělávacího procesu školy zahrnují odpovědi na otázky 7 – 8. Otázky i možnosti, z kterých respondenti vybírali jsou uvedeny níže. Zjišťují, zda se rodiče účastní výuky ve škole a zda mají přehled o průběhu vzdělávání svých dětí. Výsledky výzkumu jsou zpracovány do tabulek. Údaje vyjadřují, kolikrát byla daná odpověď v dotazníku označena.

Otázka 7.

Máte představu, jakým způsobem probíhá výuka ve škole? (rodiče)

Mají rodiče představu o tom, jakým způsobem probíhá výuka ve škole? (škola)

- a) Ano, zúčastnili se výuky.
- b) Ano, ale výuky se nezúčastnili.
- c) Ne, ale výuky by se chtěli zúčastnit.
- d) Ne, nemají zájem se výuky zúčastnit.

Odpovědi respondentů na otázku 7 jsou uvedeny v tabulce č. 9.

Tabulka č. 9: Zájem rodičů o výuku ve škole

Respondent Odpověď	ZŠ ve městě		ZŠ na venkově		ZUŠ ve městě	
	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé
Ano, účast	4	11	6	6	8	6
Ano, neúčast	1	6	2	0	4	6
Ne, ale zájem	42	32	16	18	14	14
Ne, nemají zájem	1	1	0	0	0	0

Většina rodičů se přímo výuky neúčastnila, ale měli by o účast v ní zájem. Odpovědi rodičů se převážně shodují s odpověďmi učitelů (školy).

Otázka 8. Rodiče

Pokud jste se výuky zúčastnili, co se Vám líbilo a co ne?

Tato otázka byla volná a rodiče se zde mohli vyjádřit. Rodičům, kteří se výuky zúčastnili, se líbil přístup paní učitelky k dětem. Paní učitelka byla milá, vstřícná, přívětivá, dětem pomáhala, fungovala komunikace učitelka-žák. Žádné negativní ohlasy od rodičů nebyly.

Otázka 8. Škola

Pokud se rodiče výuky zúčastnili, máte od nich odezvu, co se jim líbilo a co ne?

- a) Ano, vždy.
- b) Ano, občas.
- c) Zcela výjimečně.
- d) Ne.

Učitelé v jednotlivých školách uvedli shodně, že zpětnou vazbu od rodičů, kteří se výuky účastnili, mají zcela výjimečně.

Mnoho rodičů se výuky ve škole nezúčastnilo, ale přesto většina z nich, má zájem. Rodiče, kteří se výuky účastnili, si z ní odnesli jen pozitivní zážitky. Bohužel je na škodu, že učitelé tedy škola nemá zpětnou vazbu od rodičů, kteří se výuky zúčastnili.

5.2.4 Komunikace mezi rodinou a školou

Z odpovědí na otázky 9 – 12 zjistím, jaká je komunikace mezi rodiči a školou a které z platform komunikace dávají přednost. Jednotlivé otázky a možnosti odpovědí jsou uvedeny níže. Výsledky výzkumu jsou zpracovány do tabulek a čísla v tabulce uvádí, kolikrát byla daná odpověď v dotazníku označena.

Otázka 9.

Které z uvedených komunikací dáváte přednost při styku se školou? (rodiče)

Které z uvedených komunikací dáváte přednost při styku s rodiči dětí? (škola)

- a) Osobní kontakt – třídní schůzky, konzultace s učitelem.
- b) Telefon.
- c) Mail.
- d) Dopis.
- e) Jiné.

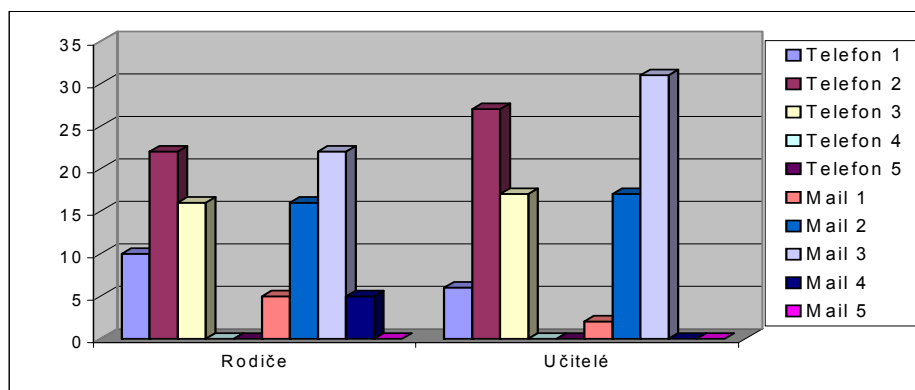
U jednotlivých odpovědí měli respondenti označit číslem od 1 do pěti, kterou komunikaci preferují (1- vyhovuje mi nejvíce, nejvíce ji využívám .....5 – nevyhovuje mi, nevyžívám ji). Odpovědi respondentů na otázku 9 jsou uvedeny v tabulce č. 10.

Tabulka č. 10: Formy komunikace

Respondent	Odpověď	ZŠ (město)		ZŠ (venkov)		ZUŠ (město)	
		Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé
Osobní kontakt	1	30	43	18	20	19	21
	2	14	7	4	4	7	5
	3	4	0	2	0	0	0
	4	0	0	0	0	0	0
	5	0	0	0	0	0	0
Telefon	1	10	6	6	3	6	6
	2	22	27	14	18	15	16
	3	16	17	4	3	3	4

	4	0	0	0	0	0	0
	5	0	0	0	0	0	0
Mail	1	5	2	2	1	5	4
	2	16	17	6	3	8	12
	3	22	31	10	13	12	10
	4	5	0	6	7	1	0
	5	0	0	0	0	0	0
Dopis	1	0	0	0	0	0	0
	2	0	0	0	0	0	0
	3	2	0	0	0	4	0
	4	25	20	13	17	13	12
	5	21	30	11	8	9	14
Jiné	1	0	0	0	0	0	0
	2	0	0	0	0	0	0
	3	5	0	2	0	0	3
	4	21	28	10	8	11	8
	5	20	22	14	17	15	15

Tabulka zachycuje údaje, ze kterých vyplývá, které platformy komunikace jsou nejvíce využívány rodiči a školou. Rodiče i škola preferují při komunikaci osobní kontakt – třídní schůzky, konzultace. Nejméně se využívá písemný kontakt-dopis a jiné formy komunikace. Zajímavé je, že rodiče (ZŠ město) a učitelé (ZŠ město) upřednostňují před telefonickým kontaktem mail, tuto skutečnost jsem zobrazila do grafu č. 1.

Graf č. 1: Hodnocení komunikace mezi rodinou a školou (ZŠ město)

Otázka 10.

Jste v kontaktu s třídním učitelem dítěte (osobní kontakt, telefon, mail, dopis)? (rodiče)

Jste v kontaktu s rodiči dítěte (osobní kontakt, telefon, mail, dopis)? (škola)

- a) Ano, pravidelně.
- b) Ano, občas.
- c) Ne, nejsme.
- d) Ne, nemají potřebu.

Odpovědi respondentů jsou uvedeny v tabulce č. 11.

Tabulka č. 11: Kontakt rodičů s třídním učitelem

Respondent Odpověď	ZŠ ve městě		ZŠ na venkově		ZUŠ ve městě	
	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé
Ano, pravidelně	5	25	19	20	19	17
Ano, občas	25	15	5	4	7	9
Ne, nejsme	18	0	0	0	0	0
Ne, nemají potřebu	0	0	0	0	0	0

Rodiče i učitelé ZŠ venkov a ZUŠ město odpovídali shodně, že rodiče jsou v pravidelném kontaktu s třídním učitelem. Rozdíly jsou na ZŠ město, kde rodiče i učitelé odpovídali jinak. Většina rodičů tvrdí, že jsou občas v kontaktu s třídním učitelem (52 %) a učitelé zase uvádí, že mají pravidelný kontakt s rodiči (50 %). Rodiče (ZŠ město) také jediní uvedli odpověď, že nejsou v kontaktu, ale vzniklé problémy řeší se školou (38 %).

Otázka 11.

Co nejčastěji řešíte s třídním učitelem? (rodiče)

Co třídní učitel nejčastěji řeší s rodiči dětí? (škola)

- a) Kázeň dítěte.
- b) Hodnocení (známky) dítěte.

- c) Potřeby (zájmy) dítěte.
- d) Docházku dítěte.
- e) Jiné.

Respondenti mohli označit i několik odpovědí.

Odpovědi jsou zpracovány do tabulky č. 12.

Tabulka č. 12: Předmět komunikace rodičů s třídním učitelem

Respondent Odpověď	ZŠ ve městě		ZŠ na venkově		ZUŠ ve městě	
	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé
Kázeň dítěte	6	15	7	4	2	4
Hodnocení (známky)	42	49	22	24	21	24
Potřeby (zájmy) dítěte	2	2	3	3	8	10
Docházku dítěte	0	5	1	2	0	0
Jiné	0	0	0	0	0	0

Rodiče všech škol řeší nejčastěji s třídním učitelem hodnocení (známky) dítěte. Na druhém místě pak kázeň. Na ZUŠ se komunikace týká také potřeb (zájmů) dítěte, rodiče tuto odpověď zvolili v 31 % a učitelé v 38 %.

Otázka 12.

Účastníte se třídních schůzek? (rodiče)

Účastní se rodiče třídních schůzek? (škola)

- a) Ano, vždy.
- b) Ano, občas.
- c) Ne.

Odpovědi na otázku 12 jsou uvedeny v tabulce č. 13.

Tabulka č. 13: Účast rodičů na třídních schůzkách

Respondent Odpověď	ZŠ ve městě		ZŠ na venkově		ZUŠ ve městě	
	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé
Ano, vždy	40	35	20	22	19	20
Ano, občas	8	15	4	2	7	6
Ne	0	0	0	0	0	0

Rodiče i učitelé ZŠ volili dvě odpovědi a to za a) ano, vždy a za b) ano, občas. Odpovědi respondentů se shodují. Většina uvedla, že rodiče se vždy účastní třídních schůzek.

Základ komunikace mezi rodinou a školou je založen na osobním kontaktu - třídních schůzkách, konzultacích s učitelem. Rodiče a škola dále využívají telefon, mail a nejméně dopis a jiné formy komunikace. Rodiče jsou podle potřeby v kontaktu s třídním učitelem, s kterým řeší nejčastěji hodnocení (známky) dítěte. Naopak učitelé (škola) jsou přesvědčeni, že jsou v pravidelném kontaktu s rodiči a shodně odpověděli, že nejčastěji spolu mluví o hodnocení dítěte. Rodiče i škola preferují třídní schůzky, kterých se většina rodičů účastní vždy.

5.2.5 Rodiče a aktivity školy

Aktivit a forem spolupráce se týkají odpovědi na otázky 13- 20 (škola) a 13 – 21 (rodiče). Jednotlivé otázky a odpovědi jsou uvedeny níže. Výsledky výzkumu jsou zpracovány do tabulek, kde čísla uvádějí, kolikrát byla daná odpověď respondentem označena.

Otázka 13.

Škola nabízí dny otevřených dveří pro veřejnost. Zúčastnili byste se této akce školy?
(rodiče)

Škola nabízí dny otevřených dveří pro veřejnost. Účastní se této akce školy rodiče dětí?
(škola)

- a) Ano, účastní.
- b) Ne, ale chtěli by se zúčastnit.

- c) Ne, nemají zájem se zúčastnit.

Tabulka č.14: Účast rodičů na dnech otevřených dveří školy

Respondent Odpověď	ZŠ ve městě		ZŠ na venkově		ZUŠ ve městě	
	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé
Ano, účast	22	18	11	10	14	17
Ne, ale zájem o účast	22	31	13	14	12	9
Ne, není zájem	4	1	0	0	0	0

Rodiče se účastní dnů otevřených dveří školy, ale přesto ne všichni. Důležité je, že rodiče mají zájem o tuto akci školy.

Otázka 14.

Účastníte se mimoškolních aktivit školy (besídky, představení, školní večírky aj.)? (rodiče)

Účastní se rodiče mimoškolních aktivit školy (besídky, představení, školní večírky aj.)?
(škola)

- a) Ano, vždy.
- b) Ano, občas.
- c) Zcela výjimečně.
- d) Ne.

Otázka 15.

Které akce školy jste se zúčastnili? (rodiče)

Které akce školy se rodiče zúčastní? (škola)

- a) Školní besídka (mikulášská, vánoční, ke dni matek).
- b) Představení (divadelní, pěvecká vystoupení aj.).
- c) Olympiáda (sportovní dny aj.).

- d) Školní ples.
- e) Výlet.
- f) Exkurze.
- g) Jiné.
- h) Žádné akce.

Respondenti mohli označit více odpovědí.

Otázka 16.

Proč se akcí školy účastníte? (rodiče)

Proč se rodiče účastní akcí školy? (škola)

- a) Setkání s ostatními učiteli.
- b) Setkání s učitelským sborem.
- c) Zábava.
- d) Jiné.

Otázka 17.

Proč se akcí školy neúčastníte? (rodiče)

Proč se rodiče neúčastní akcí školy? (škola)

- a) Nechtějí se setkat s ostatními rodiči.
- b) Nechtějí se setkat s učitelským sborem.
- c) Časová zaneprázdněnost.
- d) Jiné.

Odpovědi na otázky 14 – 17 jsou uvedeny v tabulce č. 15, neboť se týkají účasti (neúčasti) rodičů na akcích školy.

Tabulka č. 15: Účast (neúčast) rodičů na akcích školy

Respondent		ZŠ (město)		ZŠ (venkov)		ZUŠ (město)	
Odpověď		Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé
Účast na akcích školy	Ano, pravidelně	5	12	8	10	5	4
	Ano, občas	29	28	12	13	15	15
	Zcela výjimečně	14	10	4	1	4	5
	Ne	0	0	0	0	0	0
Akce, které se účastníte	Besídka	43	48	20	21	22	20
	Představení	26	45	18	18	20	19
	Olympiáda	3	1	4	5	1	1
	Školní ples	33	49	22	22	24	23
	Výlet	1	1	3	3	1	1
	Exkurze	0	0	1	1	0	0
	Jiné	1	1	2	2	1	1
	Žádné akce	0	0	0	0	0	0
Důvody, proč se účastníte	Setkání s rodiči	22	2	5	4	6	6
	Setkání s učiteli	0	0	1	2	0	0
	Zábava	26	47	18	18	20	20
	Jiné	0	1	0	0	0	0

Respondent		ZŠ (město)		ZŠ (venkov)		ZUŠ (město)	
Odpověď		Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé
Důvody, proč se neúčastní	Setkání s rodiči	0	0	0	0	0	0
	Setkání s učiteli	0	0	0	0	0	0
	Časová zaneprázdněnost	47	48	22	20	22	24
	Jiné	1	2	2	4	4	2

Z údajů, které jsou uvedeny v tabulce je patrné, že odpovědi rodičů i učitelů daných škol se téměř shodují. Rodiče se zapojují do aktivit školy občas a zúčastní se hlavně školních besídek, představení (divadelních, pěveckých vystoupení aj., a školních plesů. Málo nebo vůbec se rodiče neúčastní olympiád, výletů, exkurzí a jiných akcí školy. Z hlavních důvodů, proč se akcí účastní je zábava a naopak se neúčastní s časových důvodů.

Z výsledků výzkumu vyplývá, že školy nabízejí pro veřejnost dny otevřených dveří a rodiče mají zájem se této akce zúčastnit. Rodiče se účastní převážně školních besídek, představení, školních plesů, naopak méně výletů, exkurzí a jiných aktivit. Ve většině případů se účastní občas a to hlavně z časových důvodů. Naopak důvodem účasti je hlavně zábava a setkání s ostatními rodiči.

5.2.6 Rodiče jako aktivní účastníci aktivit školy

Z odpovědí na otázky 18 – 19 zjistím, jak se rodiče aktivně zapojují do aktivit školy. Z odpovědí na otázky 20, 21(rodiče) vyplývají další formy spolupráce mezi rodinou a školou. Výsledky jsou zpracovány do tabulek a údaje v nich udávají, kolikrát je daná odpověď v dotazníku označena.

Otázka 18.

Zapojujete se aktivně do mimoškolních aktivit školy (organizování besídek, představení, večírků pro rodiče, účast na exkurzích, výletech aj.)? (rodiče)

Zapojují se rodiče aktivně do mimoškolních aktivit školy (organizování besídek, představení, večírků pro rodiče, účast na exkurzích, výletech aj.)? (škola)

- a) Ano, vždy.
- b) Ano, občas.
- c) Ne.

Otázka 19.

Jakým způsobem se aktivně zapojujete do mimoškolních aktivit školy? (rodiče)

Jakým způsobem se rodiče aktivně zapojují do mimoškolních aktivit školy? (škola)

- a) Organizátor akce.
- b) Doprovod na akci.
- c) Podílí se na výzdobě a přípravě akce.
- d) Jiné

Na tuto otázku odpovídají pouze ti rodiče, kteří se účastní mimoškolních aktivit školy. Odpovědi na otázku 18 a 19 jsou uvedeny v tabulce č.16, neboť se týkají aktivního zapojování rodičů do akcí školy.

Tabulka č. 16: Aktivní zapojování rodičů do akcí školy

Respondent		ZŠ (město)		ZŠ (venkov)		ZUŠ (město)	
Odpověď		Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé
Aktivní zapojení	Ano, vždy	1	2	3	3	5	4
	Ano, občas	13	24	10	12	10	10
	Ne	34	24	11	9	11	12
Formy zapojení	Organizátor	0	0	1	1	2	2
	Doprovod	2	4	6	5	4	4
	Výzdoba	6	10	3	4	4	5
	Jiné	6	12	3	3	5	4

Rodiče i učitelé ZŠ (venkov) a ZUŠ (město) odpovídali na dané otázky týkající se aktivního zapojování rodičů do akcí školy shodně. Rodiče se zapojují občas a to jako doprovod akce, podílejí se na výzdobě či přípravě akce, jsou organizátorem akce a také se uplatňují i jinak. Odpovědi rodičů a učitelů ZŠ (město) se liší hlavně v pohledu na aktivní zapojování rodičů do akcí školy. Většina rodičů ZŠ (město) tvrdí, že se nezapojují (71 %) a učitelé odpověděli, že se rodiče aktivně podílejí na akcích školy (48 %) a nepodílí (48 %). Rodiče se zapojují hlavně tak, že na akci připravují výzdobu nebo se podílejí na přípravě akce, jsou doprovodem na akci a také volí jiné způsoby, jak se zapojit.

Otázka 20.

Existuje při škole Sdružení rodičů? (rodiče)

Existuje při Vaší škole Sdružení rodičů? (škola)

- a) Ano.
- b) Ne.
- c) Nevím.

Odpovědi respondentů jsou uvedeny v tabulce č.17.

Tabulka č. 17: Existence Sdružení rodičů při škole

Respondent Odpověď	ZŠ ve městě		ZŠ na venkově		ZUŠ ve městě	
	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé
Ano	34	50	22	24	22	26
Ne	0	0	0	0	0	0
Nevím	14	0	2	0	4	0

Učitelé všech ZŠ uvedli, že při škole existuje Sdružení rodičů a také rodiče častěji volili odpověď, že Sdružení rodičů existuje.

Otázka 21. Rodiče

Jste členem Sdružení rodičů?

- a) Ano.
- b) Ne, ale chtěl(a) bych.
- c) Ne.

Odpovědi na otázku 21 jsou uvedeny v tabulce č. 18.

Tabulka č. 18: Rodič – člen Sdružení rodičů

Respondent/odpověď	Rodiče (ZŠ město)	Rodiče (ZŠ venkov)	Rodiče (ZUŠ město)
Ano	3	5	1
Ne, chtěl(a) bych	4	3	2
Ne	41	16	23

Rodiče většinou nejsou členy Sdružení rodičů, ale přesto někteří z nich členy jsou.

Z výsledků výzkumu vyplývá, že na ZŠ venkov a ZUŠ město se rodiče občas zapojují do akcí školy a to jako doprovod akce, podílejí se na výzdobě či přípravě akce, jsou organizátorem akce a také se uplatňují i jinak. Odpovědi rodičů a učitelů ZŠ (město) se liší, rodiče tvrdí, že se aktivně nezapojují do aktivit školy, ale učitelé odpověděli, že se rodiče aktivně podílejí na akcích školy (48 %) a nepodílí (48 %). Rodiče se zapojují hlavně tak, že na akci připravují výzdobu nebo se podílejí na přípravě akce, jsou doprovodem na akci a také volí jiné způsoby, jak se zapojit. Při všech školách existuje Sdružení rodičů, ale jen velmi málo rodičů je jejich členem.

5.2.7 Hodnocení spolupráce samotnými aktéry

Z odpovědi na otázku 21 (škola) a 22 (rodiče) zjistím, jak rodiče i škola hodnotí vzájemnou spolupráci na škole. Výsledky jsou zpracovány do tabulky a údaje v ní vypovídají, kolikrát byla odpověď uvedena.

Otázka 21. Škola, Otázka 22. Rodiče

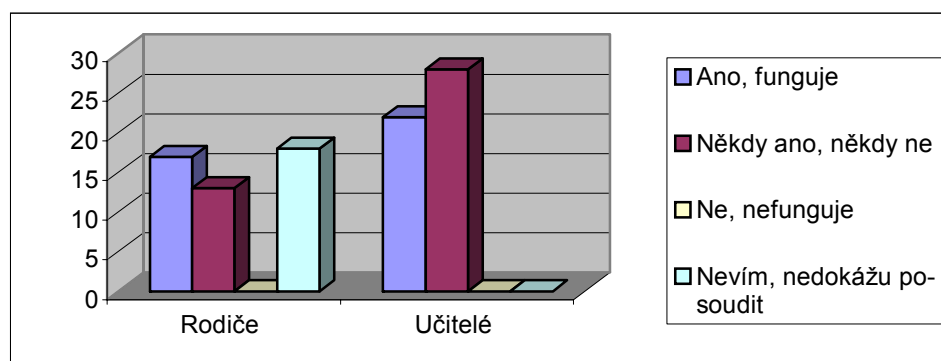
Myslíte si, že spolupráce s rodiči na škole funguje?

- a) Ano, funguje.
- b) Někdy ano, někdy ne.
- c) Ne, nefunguje.
- d) Nevím, nedokážu posoudit.

Odpovědi jsou uvedeny v tabulce č. 19 a do grafů pro jednotlivé školy a jejich respondenty rodiče a učitelé.

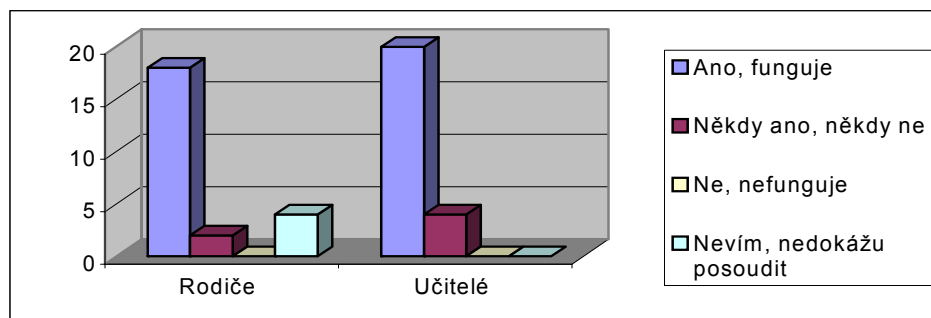
Tabulka č. 19: Hodnocení spolupráce

Respondent Odpověď	ZŠ ve městě		ZŠ na venkově		ZUŠ ve městě	
	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé	Rodiče	Učitelé
Ano, funguje	17	22	18	20	6	8
Někdy ano, někdy ne	13	28	2	4	14	18
Ne, nefunguje	0	0	0	0	0	0
Nevím, nedokážu posoudit	18	0	4	0	6	0

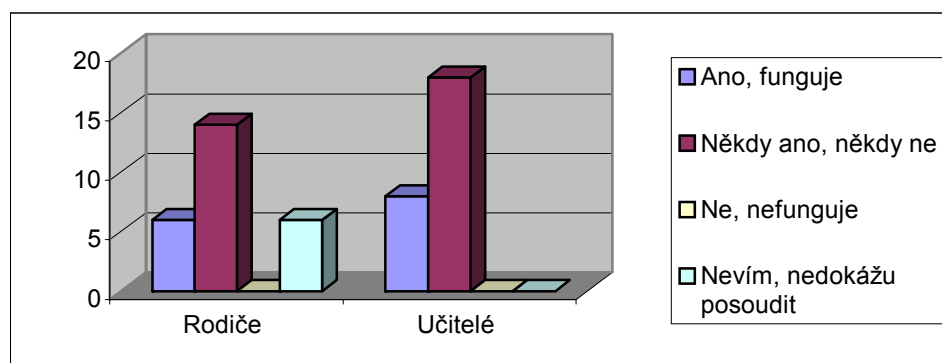
Graf č. 2: Hodnocení spolupráce mezi rodinou a školou (ZŠ město)

Rodiče i učitelé ZŠ (město) se v odpovědích lišili. Většina rodičů ZŠ (město) si myslí, že spolupráce funguje (35 %) a nebo ji nedokázali posoudit (38 %). Naopak učitelé ZŠ (město) tvrdí, že spolupráce někdy funguje a někdy ne (56 %).

Graf č. 3: Hodnocení spolupráce mezi rodinou a školou (ZŠ venkov)

Odpovědi u rodičů a učitelů ZŠ (venkov) se shodují v tom, že spolupráce funguje (rodiče – 75 %, učitelé – 83 %).

Graf č. 4: Hodnocení spolupráce mezi rodinou a školou (ZUŠ město)

Rodiče a učitelé ZUŠ (město) vidí spolupráci tak, že někdy funguje a někdy ne (rodiče – 54 %, učitelé – 69 %).

Poslední otázka je volná a dává prostor osobním názorům rodičů a učitelů k dané problematice. Mohli uvést své připomínky, náměty a další. Bohužel tato část dotazníku zůstala nevyplněna.

5.3 Shrnutí výsledků výzkumu

Zjišťovala jsem, zda spolupráce na dané škole existuje a jak funguje. Zajímaly mě oblasti rodičovských rolí ve vztahu ke škole, rodiče jako přímí účastníci vzdělávacího procesu ve škole, komunikace mezi rodinou a školou, aktivity školy a zapojování rodičů do

mimoškolních aktivit školy a také názory obou institucí na spolupráci. Srovnávala jsem odpovědi obou skupin respondentů na každé škole zvlášť, neboť každá škola i rodiče jsou jiní a co platí v jedné škole, neplatí v druhé. A jak tento výzkum dopadl jednotlivých školách.

Na ZŠ město se odpovědi rodičů a učitelé nejvíce lišily. Rodiče se o školu zajímají, při výběru školy pro své dítě preferují místo bydliště, jsou občas informováni o vzdělávacím programu školy a ví, kde informace naleznou. Bohužel škola ne vždy má informace o rodičích nebo situaci v rodině. Škola je přesvědčena, že informace podává rodičům vždy a informace jsou umístěny na webových stránkách školy, v inzerce a v jiných zdrojích. Rodiče se také o své dítě zajímají, mluví s ním doma o dění ve škole a společné přípravě do školy věnují více jak 45 minut, což je z hlediska školy velmi důležité. Rodiče se v malé míře zúčastnili výuky ve škole a mají jen pozitivní zážitky z jejího průběhu. Na škodu je, že škola nemá zpětnou vazbu od těchto rodičů. V komunikaci obě instituce preferují osobní kontakt, s třídním učitelem jsou rodiče v kontaktu podle potřeby a řeší nejčastěji hodnocení dítěte. Také se vždy účastní třídních schůzek. Škola nabízí akce pro rodiče, kterých se mohou zúčastnit, ale bohužel tak činí jen občas převážně s časových důvodů. Účastní se převážně školních besídek, představení a školních plesů. Málo z rodičů se aktivně zapojuje do mimoškolních aktivit školy a je členem Sdružení rodičů. Vzájemnou spolupráci rodiče i učitelé hodnotí rozdílně. Většina rodičů si myslí, že spolupráce funguje (35 %) a nebo ji nedokázali posoudit (38 %). Naopak učitelé ZŠ tvrdí, že spolupráce někdy funguje a někdy ne (56 %).

Na ZŠ venkov se rodiče o školu zajímají, při výběru školy pro své dítě preferují, že ji navštěvuje již sourozenec dítěte. Informace o vzdělávacím programu školy mají vždy a ví, kde informace naleznou. Škola má vždy aktuální informace o rodičích nebo situaci v rodině a informace o vzdělávacím programu školy rodičům předává vždy. Informace jsou umístěny na webových stránkách školy, v inzerce a v jiných zdrojích. Rodiče se také o své dítě zajímají, mluví s ním doma o dění ve škole a společné přípravě do školy věnují více jak 45 minut, což je z hlediska školy velmi důležité. Rodiče se v malé míře zúčastnili výuky ve škole a mají jen pozitivní zážitky z jejího průběhu. Na škodu je, že škola nemá zpětnou vazbu od těchto rodičů. V komunikaci obě instituce preferují osobní kontakt, s třídním učitelem jsou rodiče v kontaktu vždy a řeší nejčastěji hodnocení dítěte. Také se vždy účastní třídních schůzek. Škola nabízí akce pro rodiče, kterých se rodiče občas

účastní. Rodiče jsou přítomni na školních besídkách, představeních a školních plesech. Rodiče se občas aktivně zapojují do mimoškolních aktivit školy a jen málo z nich je členem Sdružení rodičů. Vzájemnou spolupráci rodiče i učitelé hodnotí shodně a to, že spolupráce funguje (rodiče – 75 %, učitelé – 83 %).

Na ZUŠ město se rodiče o školu zajímají, při výběru školy pro své dítě preferují, že ji navštěvuje již sourozenec dítěte. Informace o vzdělávacím programu školy mají občas, ale ví, kde informace naleznou. Škola má vždy aktuální informace o rodičích nebo situaci v rodině a informace o vzdělávacím programu školy rodičům předává vždy. Informace jsou umístěny na webových stránkách školy, v inzerce a v jiných zdrojích. Rodiče se také o své dítě zajímají, mluví s ním doma o dění ve škole a společné přípravě do školy věnují více jak 45 minut, což je z hlediska školy velmi důležité. Rodiče se v malé míře zúčastnili výuky ve škole a mají jen pozitivní zážitky z jejího průběhu. Na škodu je, že škola nemá zpětnou vazbu od těchto rodičů. V komunikaci obě instituce preferují osobní kontakt. S třídním učitelem jsou rodiče v kontaktu občas, podle potřeby a řeší nejčastěji hodnocení dítěte. Také se vždy účastní třídních schůzek. Škola nabízí akce pro rodiče, kterých se rodiče účastní občas, jsou to převážně školní besídky, představení a školní plesy. Jen málo rodičů se aktivně zapojují do mimoškolních aktivit školy a jen málo z nich je členem Sdružení rodičů. Vzájemnou spolupráci hodnotí rodiče i učitelé téměř shodně a to, že někdy funguje a někdy ne (rodiče – 54 %, učitelé – 69 %).

Z výzkumu tedy vyplývá, že spolupráce funguje na ZŠ venkov, naopak na ZUŠ město někdy funguje a někdy ne. Rozdíly jsou na ZŠ město, kde to rodiče i škola vidí rozdílně, rodiče tvrdí, že funguje, ale učitelé ji hodnotí, že někdy funguje a někdy ne.

ZÁVĚR

Ve své práci, která se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické se věnuji tématu spolupráce rodiny a školy.

V teoretické části jsem se zaměřila na osobnost dítěte a to hlavně ve stádiu předškolního věku a mladšího školního věku dítěte, rodinu a školu s důrazem na její funkce a to hlavně výchovu. Stěžejní část pak tvoří kapitola spolupráce rodiny a školy. Jsou zde, kde jsou popsány jednotlivé platformy spolupráce a zdůrazněn význam a důležitost tohoto vztahu.

Praktická část se zaměřuje na výzkum, jehož cílem je zjistit funkčnost spolupráce mezi rodinou a školou. Výzkum se uskutečnil v měsíci dubnu roku 2009 na třech základních školách v regionu Zlín. Pro výzkum byly vybrány dvě skupiny respondentů. První tvoří rodiče dětí ve věku 6 – 7 let a druhou daná škola, kterou dítě navštěvuje. Pro účely výzkumu byla zvolena dotazníková metoda, kdy byly vypracovány dva dotazníky, které obsahovaly podobné otázky pro rodiče i školu, aby bylo možné odpovědi respondentů porovnat. Zajímaly mě oblasti rodičovských rolí ve vztahu ke škole, rodiče jako přímí účastníci vzdělávacího procesu ve škole, komunikace mezi rodinou a školou, aktivity školy a zapojování rodičů do mimoškolních aktivit školy a také názory obou institucí na spolupráci.

Výsledky výzkumu přináší odpověď na otázku “Jak funguje spolupráce mezi rodinou a školou?“. Obecně výzkum prokázal/prokázaly, že spolupráce mezi rodiči a školou se odvíjí hlavně formou komunikace, kdy obě instituce preferují osobní kontakt – třídní schůzky, konzultace a nejčastěji řeší hodnocení (známky) dětí. Rodiče mají o školu i o školní život dítěte zájem. Navíc školy nabízejí prezentační a společenské akce, kterých se rodiče účastní nepravidelně a to hlavně z časových důvodů. Sami aktéři spolupráce vidí spolupráce následovně : na ZŠ venkov spolupráce funguje naopak na ZUŠ město někdy funguje a někdy ne. Rozdíly jsou na ZŠ město, kde to rodiče i škola vidí rozdílně, rodiče tvrdí, že funguje, ale učitelé ji hodnotí, že někdy funguje a někdy ne.

K tomu, aby spolupráce dobře fungovala, musí mít obě strany o sobě navzájem informace, musí se vzájemně tolerovat, být ochotni tento vztah vytvořit a dál jej rozvíjet. Škola musí být k rodičům vstřícná a naopak od rodičů předpokládá, že se jim budejí budou svěřovat se svými obavami, problémy, že naleznou společnou cestu a vytvoří tak partnerský vztah, v jejich centru stojí dítě, na jehož rozvoji osobnosti se obě instituce podílejí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ALLEN, K. E.; MAROTZ, L.R. *Přehled vývoje dítěte od prenatalního období do 8 let*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7367-055-0.
- [2] BREZINKA, W. *Východiska k poznání výchovy*. Brno: L. Marek, 2001. ISBN 80-86263-23-1.
- [3] CELÁ, J. *Kapitoly z teorie výchovy*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2006. ISBN 80-7318-504-0.
- [4] HELUS, Z. *Dítě v osobnostním pojetí: Obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-888-0.
- [5] GRECMANOVÁ, H. aj. *Obecná pedagogika II*. Olomouc: Nakladatelství HANEX, 2003. 2. vydání. ISBN 80-85783-24-X.
- [6] GRECMANOVÁ, H.; HOLOUŠOVÁ, D.; URBANOVSKÁ, E. *Obecná pedagogika I*. Olomouc: Nakladatelství HANEX, 2002. Dotisk. ISBN 80-85783-20-7.
- [7] KALHOUS, Z.; OBST O. a kol. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X.
- [8] KOLLÁRIKOVÁ, Z.; PUPALA, B. (eds.) *Předškolní a primární pedagogika: Předškolská a elementární pedagogika*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-585-7.
- [9] LANGOVÁ, M.; VACÍNOVÁ, M. a kol. *Kapitoly z psychologie učení a výchovy*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2007, II.vydání. ISBN 978-80-86723-42-6.
- [10] MATĚJČEK, Z. *Co, kdy a jak ve výchově dětí*. Praha: Portál, 2000. 3. vydání. ISBN 80-7178-494-X.
- [11] PREKOPOVÁ, J.; SCHEIZEROVÁ, Ch. *Děti jsou hosté, kteří hledají cestu*. Praha: Portál, 2008. 5. vydání. ISBN 978-80-7367-495-3.
- [12] RABUŠICOVÁ, M. a kol. *Škola a (versus) rodina*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3598-6
- [13] ROGGE, J. U. *Výchova dětí krok za krokem*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-249-2.
- [14] SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha: Grada, 2007. 2. vydání. ISBN 978-80-247-1821-7.
- [15] SPILKOVÁ, V. aj. *Proměny primárního vzdělávání v ČR*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-942-9.
- [16] STŘELEČEK, S. (ed.) *Studie z teorie a metodiky výchovy II*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2005. ISBN 80-210-3687-7.
- [17] ŠIMONÍK, O. *Úvod do didaktiky základní školy*. Brno: MSD Brno, spol. s.r.o., 2005. ISBN 80-86633-33-0.
- [18] VORLÍČEK, Ch. *Úvod do pedagogiky*. Jinočany: Nakladatelství H&H, 2000. ISBN 80-86022-79-X.
- [19] BROUČKOVÁ, D. *Než půjdu do školy*. Praha: 2000. Dostupné na World Wide Web: <http://www.rodina.cz/clanek634hm>

- [20] Věčné téma: rodina a škola. Dostupné na World Wide Web:
http://www.zdrav_ova.cz/doc/srps03.doc
- [21] Spolupráce školy s rodinou. Dostupné na World Wide Web:
<http://www.portal.cz/scripts/detail.phd?id=2493>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I. – Dotazník „Spolupráce rodina a škola“ pro rodiče

Příloha II. – Dotazník „Spolupráce rodina a škola“ pro školu

Zlín, 10.4.2009

Vážení rodiče,

v rámci zjišťování vztahů mezi školou a rodinou, bych se Vás chtěla dotázat, jak Vy sami z pozice rodiče vidíte spolupráci mezi rodinou a školou.

Dotazník je anonymní a skládá se ze tří částí. První část se týká údajů o rodině, druhá spolupráce rodiny a školy a třetí část dává prostor Vaším osobním názorům týkající se školy. Výsledky výzkumu budou použity pro účely zpracování bakalářské práce na téma „Spolupráce rodina a škola“.

Prosím Vás o pozorné přečtení a vyplnění všech otázek. Svým zodpovědným přístupem můžete přispět ke zlepšení vztahu mezi rodinou a školou.

Všem rodičům děkuji za spolupráci.

Ing. Eva Valášková
studentka UTB, Fakulta humanitních studií ve Zlíně

Pokyny pro vyplnění :

1. Pozorně si přečtete znění otázek a odpovědí.
2. Dbejte prosím, na vyplnění dotazníku přesně podle pokynů uvedených u otázek.
3. Vybranou odpověď zakroužkujte.
4. Využijte možnosti odpovědět na volnou otázku (zajímá mě Váš osobní názor).
5. Žádnou otázku, prosím Vás, nevynechejte.

Dotazník : „Spolupráce rodina a škola“

DOTAZNÍK

„SPOLUPRÁCE RODINA A ŠKOLA“

I. ČÁST – INFORMACE O RODINĚ

Který z rodičů vyplňuje dotazník?

- a) Matka
- b) Otec
- c) Oba rodiče (matka i otec)
- d) Ostatní (nejbližší příbuzní : babička, dědeček aj.)

Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

V případě, že vyplňují dotazník oba rodiče, doplňte odpovědi do připravených rámečků.

a) Základní	☐	☐
b) Vyučen	☐	☐
c) Maturita	☐	☐
d) VŠ	☐	☐
	matka	otec

Kolik členů má Vaše domácnost?

- a) Dva
- b) Tři
- c) Čtyři
- d) Pět a více

Kolik dětí žije ve Vaší domácnosti?

- a) Jedno
- b) Dvě
- c) Tři
- d) Více jak tři

II. ČÁST – SPOLUPRÁCE RODINY A ŠKOLY

1. Podle jakých kritérií jste vybírali základní školu pro Vaše dítě?

Prosím, označte jen jednu odpověď.

- a) Školu navštěvuje již sourozenec dítěte.
- b) Škola je blízko našeho bydliště.
- c) Škola nabízí zajímavý vzdělávací program pro děti a mimoškolní aktivity.
- d) Školu nám doporučili příbuzní, známí.

4. Mluvíte se svým dítětem o škole doma (co se dělo ve škole, co se učili aj.)?

- a) Ano, neustále.
- b) Ano, občas.
- c) Zcela výjimečně.
- d) Ne, nikdy.

2. Jste informováni pravidelně o vzdělávacím programu školy, kterou navštěvuje Vaše dítě?

- a) Ano, vždy.
- b) Ano, občas.
- c) Zcela výjimečně.
- d) Ne.

5. Připravujete se s dítětem do školy?

- a) Ano, vždy.
- b) Ano, občas.
- c) Ne.
- d) Ne, nikdy.

3. Víte, kde naleznete informace o vzdělávacím programu školy, kterou navštěvuje Vaše dítě?

- a) Ano.
- b) Ne.
- c) Nevím.

6. Kolik času denně věnujete společné přípravě do školy?

- a) 5 – 15 minut
- b) 15 – 30 minut
- c) 30 – 45 minut
- d) Více jak 45 minut
- e) Žádný

<p>7. Máte představu, jakým způsobem probíhá výuka ve škole?</p> <p>a) Ano, zúčastnil jsem se výuky. b) Ano, ale výuky jsem se nezúčastnil. c) Ne, ale výuky bych se chtěl zúčastnit. d) Ne, nemám zájem se výuky zúčastnit.</p>	<p>13. Škola nabízí dny otevřených dveří pro veřejnost. Zúčastnili byste se této akce školy?</p> <p>a) Ano, už jsme tuto možnost využili. b) Ano, měli bychom zájem. c) Ne, nemáme zájem.</p>
<p>8. Pokud jste se výuky zúčastnili, co se Vám líbilo a co ne?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>14. Účastníte se mimoškolních aktivit školy (besídky, představení, školní večírky aj.)?</p> <p>a) Ano, pravidelně. b) Ano, občas. c) Zcela výjimečně. d) Ne, nikdy.</p>
<p>9. Které z uvedených komunikací dáváte přednost při styku se školou?</p> <p>Prosím, označte do rámečku číslo 1 – 5 podle toho, kterou komunikaci využíváte nejvíce (1 – vyhovuje mi nejvíce, nejvíc ji využívám ..... 5 – nevyhovuje mi, nevyžívám ji).</p> <p>a) Osobní kontakt – třídní schůzky, konzultace s učitelem. ☐</p> <p>b) Telefon. ☐</p> <p>c) Mail. ☐</p> <p>d) Dopis. ☐</p> <p>e) Jiné. ☐</p>	<p>15. Které akce školy jste se zúčastnili?</p> <p>Můžete uvést i více odpovědí.</p> <p>a) Školní besídka (mikulášská, vánoční, ke dni matek...).</p> <p>b) Představení (divadelní, pěvecké vystoupení aj.).</p> <p>c) Olympiáda (sportovní dny aj.).</p> <p>d) Školní ples.</p> <p>e) Výlet.</p> <p>f) Exkurze.</p> <p>g) Jiné.</p> <p>h) Žádné akce.</p>
<p>10. Jste v kontaktu s třídním učitelem dítěte (osobní kontakt, telefon, mail, aj.)?</p> <p>a) Ano, pravidelně. b) Ano, občas podle potřeby. c) Ne, nejsem. d) Ne, nemám potřebu.</p>	<p>16. Proč se akcí školy účastníte?</p> <p>a) Setkání s ostatními rodiči. b) Setkání s učitelským sborem. c) Zábava. d) Jiné.</p>
<p>11. Co nejčastěji řešíte s třídním učitelem?</p> <p>a) Kázeň dítěte. b) Hodnocení (známky) dítěte. c) Potřeby (zájmy) dítěte. d) Docházku dítěte. e) Jiné.</p>	<p>17. Proč se akcí školy neúčastníte?</p> <p>a) Nechci se setkat s ostatními rodiči. b) Nechci se setkat s učitelským sborem. c) Časová zaneprázdněnost. d) Jiné.</p>
<p>12. Účastníte se třídních schůzek?</p> <p>a) Ano, vždycky. b) Ano, občas. c) Ne.</p>	<p>18. Zapojujete se aktivně do mimoškolních aktivit školy (organizování besídek, představení, večírků pro rodiče, účast na exkurzích, výletech aj.)</p> <p>a) Ano, vždy. b) Ano, občas. c) Ne.</p>

Pokud jste na otázku 18 odpověděli ne, otázku 19 přeskočte a pokračujte otázkou 20.

Zlín, 10.4.2009

Vážené vedení školy, učitelé a zaměstnanci školy,

v rámci zjišťování vztahů mezi školou a rodinou, bych se Vás chtěla dotázat, jak Vy sami z pozice školy vidíte spolupráci mezi rodinou a školou.

Dotazník je anonymní a skládá se ze tří částí. První část se týká údajů o Vaší škole, druhá spolupráce rodiny a školy a třetí část dává prostor Vaším osobním názorům týkajících se vztahů rodiny a školy. Výsledky výzkumu budou použity pro účely zpracování bakalářské práce na téma „Spolupráce rodina a škola“.

Prosím Vás o pozorné přečtení a vyplnění všech otázek. Svým zodpovědným přístupem můžete přispět ke zlepšení vztahu mezi rodinou a školou.

Všem děkuji za spolupráci.

Ing. Eva Valášková
studentka UTB, Fakulta humanitních studií ve Zlíně

Pokyny pro vyplnění :

1. Pozorně si přečtete znění otázek a odpovědí.
2. Dbejte prosím, na vyplnění dotazníku přesně podle pokynů uvedených u otázek.
3. Vybranou odpověď zakroužkujte.
4. Využijte možnosti odpovědět na volné otázky (zajímá mě Váš osobní názor).
5. Žádnou otázku, prosím Vás, nevynechejte.

Dotazník : „Spolupráce rodina a škola“

DOTAZNÍK

„SPOLUPRÁCE RODINA A ŠKOLA“

I. ČÁST – INFORMACE O ŠKOLE

Jakou pozici na škole zastáváte?

- a) Vedení školy (ředitel, ředitelka, zástupce ředitele, ředitelky)
- b) Učitel nebo učitelka
- c) Učitel nebo učitelka ve školní družině
- d) Jiné (výchovní poradce, psycholog aj.)

Kolik dětí navštěvuje Vaši školu?

- a) 300 – 400 dětí
- b) 400 – 500 dětí
- c) více jak 500 dětí

Kolik dětí navštěvuje 1. třídu základní školy?

Prosím, počet dětí uveďte do rámečku

Kde může veřejnost nalézt informace o Vaší škole?

Můžete zakroužkovat i více odpovědí.

- a) Internetová stránka školy
- b) Inzerce (nástěnky na veřejném místě, časopisy, noviny, televize aj.)
- c) Jiné (příručka školy, časopis školy)

Kolik z toho je chlapců?

Prosím, údaj doplňte do rámečku

Kolik je dívek?

Prosím, údaj doplňte do rámečku

II. ČÁST – SPOLUPRÁCE RODINY A ŠKOLY

1. Podle jakých kritérií si nejčastěji rodiče vybírají základní školu pro dítě?

Prosím, označte jen jednu odpověď.

- a) Školu navštěvuje již sourozenec dítěte.
- b) Škola je blízko našeho bydliště.
- c) Škola nabízí zajímavý vzdělávací program pro děti a mimoškolní aktivity.
- d) Školu nám doporučili příbuzní, známí.

4. Máte aktuální informace o rodičích dítěte?

- a) Ano, vždy.
- b) Ano, občas.
- c) Ne.

2. Informujete rodiče pravidelně o vzdělávacím programu Vaší školy?

- a) Ano, vždy.
- b) Ano, občas.
- c) Zcela výjimečně.
- d) Ne.

5. Je důležité, aby se rodiče připravovali s dětmi do školy (týká se předmětů český jazyk, matematika, psaní)

- a) Ano, velmi důležité.
- b) Ano, důležité.
- c) Ne.

3. Kde rodiče naleznou informace o vzdělávacím programu Vaší školy?

- a) Webová stránka školy.
- b) Nástěnka, vývěsky ve škole.
- c) Letáčky, brožurky, časopis školy.
- d) Jiné.

6. Kolik času by měli rodiče denně věnovat společné přípravě dítěte do školy?

- a) 5 – 15 minut
- b) 15 – 30 minut
- c) 30 - 45 minut
- d) Více jak 45 minut
- e) Žádný

<p>7. Mají rodiče představu o tom, jakým způsobem probíhá výuka ve škole?</p> <p>a) Ano, zúčastnili se výuky. b) Ano, ale výuky se nezúčastnili. c) Ne, ale výuky by se chtěli zúčastnit. d) Ne, nemají zájem se výuky zúčastnit.</p>	<p>13. Škola nabízí dny otevřených dveří pro veřejnost. Účastní se této akce rodiče dětí?</p> <p>a) Ano, rodiče se této akce účastní. b) Ne, rodiče by chtěli, ale z časových důvodů nemohou. c) Ne, nemají zájem.</p>
<p>8. Pokud se rodiče výuky zúčastnili, máte od nich odezvu, co se jim líbilo a co ne?</p> <p>a) Ano, vždy. b) Ano, občas. c) Zcela výjimečně. d) Ne.</p>	<p>14. Účastní se rodiče mimoškolních aktivit školy (besídky, představení, školní večírky aj.)?</p> <p>a) Ano, vždy. b) Ano, občas. c) Zcela výjimečně. d) Ne, nikdy.</p>
<p>9. Které z uvedených komunikací dáváte přednost při styku s rodiči?</p> <p>Prosím, označte do rámečku číslo 1-5 podle toho, kterou komunikaci využíváte nejvíce (1- vyhovuje mi nejvíce, nejvíc ji využívám.....5- nevyhovuje mi, nevyžívám ji).</p> <p>a) Osobní kontakt – třídní schůzky, konzultace s učitelem. ☐</p> <p>b) Telefon. ☐</p> <p>c) Mail. ☐</p> <p>d) Dopis. ☐</p> <p>e) Jiné. ☐</p>	<p>15. Které akce školy se rodiče účastní?</p> <p>Můžete uvést i více odpovědí.</p> <p>a) Školní besídka (mikulášská, vánoční, ke dni matek...).</p> <p>b) Představení (divadelní, pěvecké vystoupení aj.).</p> <p>c) Olympiáda (sportovní dny aj.).</p> <p>d) Školní ples.</p> <p>e) Výlet.</p> <p>f) Exkurze.</p> <p>g) Jiné.</p> <p>h) Žádné akce.</p>
<p>10. Jste v kontaktu s rodiči dítěte (osobní kontakt, telefon, mail, aj.)?</p> <p>a) Ano, pravidelně. b) Ano, občas podle potřeby. c) Ne, nejsme, ale problémy řešíme. d) Ne, nekomunikujeme.</p>	<p>16. Proč se účastní rodiče akcí školy?</p> <p>a) Setkání s ostatními rodiči. b) Setkání s učitelským sborem. c) Zábava. d) Jiné.</p>
<p>11. Co nejčastěji rodiče řeší s třídním učitelem?</p> <p>a) Kázeň dítěte. b) Hodnocení (známky) dítěte. c) Potřeby (zájmy) dítěte. d) Docházku dítěte. e) Jiné.</p>	<p>17. Proč se neúčastní rodiče akcí školy?</p> <p>a) Nechci se setkat s ostatními rodiči. b) Nechci se setkat s učitelským sborem. c) Časová zaneprázdněnost. d) Jiné.</p>
<p>12. Účastní se rodiče třídních schůzek?</p> <p>a) Ano, vždycky. b) Ano, občas. c) Ne.</p>	<p>18. Zapojují se rodiče aktivně do mimoškolních aktivit školy (organizování besídek, představení, večírků, účast na exkurzích, výletech aj.)</p> <p>a) Ano, vždy. b) Ano, občas. c) Ne.</p>

19. Jakým způsobem se rodiče aktivně zapojují do mimoškolních aktivit školy? a) Jsou organizátory akce. b) Jsou doprovodem na akci. c) Podílí se na výzdobě nebo přípravě akce. d) Jiné.	21. Myslíte si, že spolupráce s rodiči na škole funguje? a) Ano, funguje. b) Někdy ano, někdy ne. c) Ne, nefunguje. d) Nevím, nedokážu

20. Existuje při Vaší škole Sdružení rodičů?

- a) Ano.
- b) Ne.
- c) Nevím.

III. ČÁST – VEDENÍ ŠKOLY, UČITELŮ A ZAMĚSTNANCŮ ŠKOLY

Závěrem bych Vás chtěla poprosit o Vaše připomínky nebo náměty, které se vztahují k tématu spolupráce rodiny a školy.

Děkuji Vám za Vaši spolupráci a čas!